

RAPORT GRUPY KAPITAŁOWEJ BANKU MILLENNIUM S.A.

ZA III KWARTAŁ ROKU 2016

WYBRANE SKONSOLIDOWANE DANE FINANSOWE

	w tys. PLN		w tys. EUR	
	III kwartały / od 1.01.2016 do 30.09.2016	III kwartały / od 1.01.2015 do 30.09.2015*	III kwartały / od 1.01.2016 do 30.09.2016	III kwartały / od 1.01.2015 do 30.09.2015*
Przychody z tytułu odsetek	1 702 569	1 736 434	389 711	417 563
Przychody z tytułu prowizji	509 562	527 368	116 637	126 817
Przychody operacyjne	2 007 583	1 689 412	459 527	406 255
Wynik działalności operacyjnej	900 790	622 220	206 187	149 626
Wynik finansowy przed opodatkowaniem podatkiem dochodowym	772 848	620 835	176 902	149 293
Wynik finansowy po opodatkowaniu	569 761	493 482	130 416	118 668
Całkowite dochody za okres sprawozdawczy	408 729	381 210	93 556	91 670
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	1 609 572	1 984 563	368 424	477 230
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(5 029 994)	205 419	(1 151 345)	49 397
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	86 697	(89 380)	19 845	(21 493)
Przepływy pieniężne netto, razem	(3 333 725)	2 100 602	(763 076)	505 135
Aktywa razem	67 138 056	66 235 256	15 570 050	15 542 709
Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych	1 448 983	1 443 921	336 035	338 829
Zobowiązania wobec klientów	54 297 732	52 810 389	12 592 238	12 392 441
Kapitał własny	6 851 894	6 443 165	1 589 029	1 511 948
Kapitał zakładowy	1 213 117	1 213 117	281 335	284 669
Liczba akcji	1 213 116 777	1 213 116 777	1 213 116 777	1 213 116 777
Wartość księgowa na jedną akcję (w zł / EUR)	5,65	5,31	1,31	1,25
Rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (w zł / EUR)	5,65	5,31	1,31	1,25
Współczynnik wypłacalności	18,03%	16,72%	18,03%	16,72%
Zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł / EUR)	0,47	0,41	0,11	0,10
Rozwodniony zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł / EUR)	0,47	0,41	0,11	0,10
Zadeklarowana lub wypłacona dywidenda na jedną akcję (w zł / EUR)	-	-	-	-

* - Porównywalne dane bilansowe zaprezentowano, zgodnie z wymogami MSSF, wg stanu na dzień 31.12.2015. Pozostałe dane porównywalne prezentowane są za okres od 1.01.2015 do 30.09.2015.

Kursy przyjęte do przeliczenia danych finansowych na EURO

Dla wyliczenia wielkości w EURO zastosowano następujące kursy:

- dla pozycji bilansowych 4,3120 PLN/EUR kurs z dnia 30 września 2016 roku (dla danych porównywalnych na dzień 31 grudnia 2015 r.: 4,2615 PLN/EUR),
- dla pozycji rachunku zysków i strat za okres 1 stycznia - 30 września 2016 roku - 4,3688 PLN/EUR, kurs wyliczony jako średnia z kursów na koniec miesiący objętych sprawozdaniem (dla danych porównywalnych za okres 1 stycznia - 30 września 2015 roku - 4,1585 PLN/EURO).

INFORMACJA O DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ BANKU MILLENNIUM ZA 3 KWARTAŁY ROKU 2016

Skonsolidowany zysk netto Grupy Banku Millennium ("Grupa") osiągnięty w okresie I-III kw. 2016 wyniósł 569.8 mln PLN tzn. był o 15.5% wyższy niż w analogicznym okresie roku 2015. Tak wysoka dynamika wynikała przede wszystkim z jednorazowego dochodu uzyskanego z transakcji VISA Europe w wysokości 283 mln PLN, co zostało zaksięgowane w II kw. 2016r. i z nadwyżką zrekompensowało negatywny efekt nowego podatku bankowego oraz jednorazowych rezerw na koszty. Dla porównania, zysk netto za I - III kw. 2016 roku bez jednorazowych dochodów i kosztów oraz podatku bankowego wyniósłby 517.4 mln PLN co oznacza, że byłby wyższy o 4.8% rok do roku.

Zysk netto za III kw. 2016 roku wyniósł 138.8 mln PLN. Bez uwzględnienia podatku bankowego, zysk netto za III kw. 2016 roku osiągnąłby kwotę 186.2 mln PLN, co oznacza, że byłby wyższy o 12.4% niż zysk netto w wysokości 165.7 mln PLN osiągnięty w III kw. 2015r. W ujęciu rocznym wzrost zysku netto osiągnięto dzięki wzrostowi dochodów na działalności podstawowej (szczególnie dzięki wzrostowi wyniku odsetkowego netto) przy jednocześnie skromnym wzroście kosztów i niższych rezerwach - dzięki bardzo dobrej jakości aktywów.

Wskaźnik zwrotu z kapitału (ROE) za I - III kw. 2016 roku osiągnął poziom 11.4% tzn. był o 0.3 p.p. wyższy niż poziom zanotowany w analogicznym okresie roku 2015. Wzrost wskaźnika ROE jest ograniczony przez znaczący wzrost wartości kapitałów własnych (+11.5% w ujęciu rocznym).

Najważniejsze informacje finansowe i biznesowe dotyczące okresu I - III kw. 2016:

Solidny zysk netto

- Zysk netto za okres styczeń - wrzesień 2016 roku w wysokości 570 mln PLN (+15.5% r/r)
- Zysk netto za III kw.: 139 mln PLN (po opodatkowaniu nowym podatkiem bankowym w wysokości 47 mln PLN)
- ROE na poziomie 11.4% (7.9% bez pozycji jednorazowych zaksięgowanych w II kw. 2016 r.)

Stąły wzrost przychodów operacyjnych

- Dochód z działalności podstawowej wzrósł o 4% r/r i o 2.3% kw./kw., przede wszystkim dzięki poprawie w zakresie wyniku odsetkowego netto (+8.7 r/r i +0.5% kw./kw.)
- Drugi kolejno wzrost kwartalnego wyniku z tytułu prowizji netto: +7.4% kw./kw.

Wysoka i stabilna jakość aktywów i koszt ryzyka

- Wskaźnik kredytów z utratą wartości na niskim poziomie 4.6%; wskaźnik ten dla kredytów hipotecznych wyniósł 2.4%
- Koszt ryzyka na poziomie 45 p.b. narastająco od początku roku (do kredytów netto)

Dalsza poprawa wskaźników kapitału i płynności

- Wskaźnik TCR¹ dla Grupy wzrósł do 18%, a wskaźnik CET1 do 17.8%
- Satysfakcjonujące spełnienie regulacyjnych progów kapitałowych
- Bardzo silne wskaźniki: kredyty/depozyty² na niskim poziomie 85%

Depozyty/rachunki/klienci

- Wzrost netto liczby aktywnych Klientów o 107 tys. W okresie ostatnich 12 miesięcy (+37 tys. w III kw. 2016r.).
- Utrzymane tempo wzrostu depozytów detalicznych na poziomie wyższym niż rynkowy: +16% r/r i +2% kw./kw.
- Rosnąca liczba transakcji w segmencie korporacyjnym: +13% w zakresie płatności krajowych oraz +33% w zakresie transakcji FX (wolumen)

Kredyty i pożyczki

- Przyspieszenie tempa sprzedaży kredytów hipotecznych w PLN: +44% w skali roku, narastająco (do 691 mln PLN)
- Sezonowo niższa sprzedaż kredytów konsumpcyjnych: 512 mln PLN w III kw., -8% w ujęciu rocznym, narastająco
- Wysokie tempo sprzedaży w segmencie leasing i faktoringu: +11% i +13% rocznie, narastająco

Jakość i innowacje

- Bank Millennium na podium we wszystkich kategoriach ranking jakościowego Newsweeka: 2-gie miejsce w kategorii Najlepszy Bank Internetowy i Hipoteczny oraz 3-cie miejsce w kategorii bankowość tradycyjna i mobilna
- Trwający proces optymalizacji sieci oddziałów: redukcja netto o 13 oddziałów w III kw.
- Ponad pół miliona aktywnych użytkowników rozwiązań bankowości mobilnej (wzrost o prawie 50% w skali roku)

¹ Wyliczone zgodnie z CRR/CRD4 oraz częściowo w oparciu o podejście IRB (z ograniczeniami regulacyjnymi).

² Depozyty uwzględniają papiery wartościowe Banku sprzedane klientom indywidualnym oraz transakcje repo z Klientami.

Sytuacja makroekonomiczna i czynniki wpływające na wyniki następnych kwartałów

Polska utrzymuje się na ścieżce rozwoju gospodarczego, jednak tempo wzrostu osłabło w 2016r. Wzrost wydaje się też mniej zrównoważony niż w poprzednim roku, jednak w ocenie Banku dane nie pokazują żadnych oznak narastania nierównowagi makroekonomicznej. Po wzroście o 3,9% w 2015r., PKB zwiększył się, wg wstępnych danych, o 3,1% r/r w pierwszej połowie 2016r. Wyhamowanie wzrostu było konsekwencją słabych inwestycji, które spadły o 3,6% r/r., ponieważ firmy, głównie z kapitałem publicznym, ograniczały inwestycje w oczekiwaniu na nową perspektywę finansową UE. Innym powodem spadku jest rosnąca niepewność, głównie dotycząca otoczenia instytucjonalnego. W takim środowisku konsumpcja jest głównym motorem wzrostu gospodarczego. Konsumpcja prywatna wzrosła w drugim kwartale o 3,3% r/r po wzroście o 3,2% w pierwszym kwartale.

W trzecim kwartale wzrost gospodarczy prawdopodobnie ustabilizował się na poziomie zbliżonym do drugiego kwartału, co oznacza, że oczekiwane przyspieszenie wzrostu nie nastąpiło. Konsumpcja, dodatkowo wspierana przez nowe świadczenie rodzicielskie, prawdopodobnie pozostała filarem wzrostu i wyraźnie przyspieszyła. Inwestycje prawdopodobnie dalej spadały. Sugeruje to załamanie produkcji budowlano-montażowej, której średnia roczna dynamika w trzecim kwartale roku wyniosła -18,1%, głównie jako skutek ograniczenia inwestycji publicznych w oczekiwaniu na uruchomienie środków z nowej perspektywy finansowej UE.

Warunki na rynku pracy są obecnie najlepsze od transformacji ustrojowej. Stopa bezrobocia rejestrowanego wyniosła we wrześniu 8,3% i była o 1,4 pkt. proc. niższa niż rok temu. Zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw kontynuowało wzrost w rocznym tempie 3,2%. Jednocześnie wzrost płac jest ograniczony, chociaż przyspiesza. W trzecim kwartale średni wzrost przeciętnego wynagrodzenia wyniósł 4,5%, a wzrost płac przyspieszył w kwietniu kiedy główne sieci handlowe podniosły wynagrodzenia. Warto przy tym podkreślić, że niedopasowanie popytu do podaży pracy rośnie i firmy mają coraz większe problemy ze znalezieniem odpowiednich pracowników. Liczba bezrobotnych przypadających na ofertę pracy jest najniższa w historii. Może się to z czasem przełożyć na rosnącą presję płacową. Rynek pracy nadal wspiera konsumpcję.

Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych jest ujemny od stycznia 2014r. a okres deflacji jest dłuższy niż oczekiwano. We wrześniu 2016r. indeks CPI spadł o 0,5% r/r po spadku o 0,8% r/r w czerwcu. Utrzymywanie się ujemnej inflacji jest konsekwencją szoków podaży na rynku paliw, jednak presja popytowa w gospodarce jest także niska. Inflacja netto, po wyłączeniu cen żywności i energii, jest ujemna od początku roku i we wrześniu wyniosła -0,4% r/r. Efekty bazowe na rynku surowców wkrótce zaczną podnosić inflację. Ten efekt był już widoczny w cenach produkcji sprzedanej przemysłu, które wzrosły we wrześniu po raz pierwszy od niemal czterech lat, a inflacja PPI była równa 0,2%. Bank spodziewa się powrotu dodatniej inflacji pod koniec 2016r.

W sytuacji braku presji inflacyjnej władze monetarne utrzymywały luźną politykę pieniężną. RPP ustabilizowała stopę referencyjną na rekordowo niskim poziomie 1,50%. RPP pod przewodnictwem nowego prezesa Adama Glapińskiego nie różni się znacząco w swojej postawie od poprzedniej i widzi potrzebę ostrożnych działań. W ocenie Banku stopy NBP pozostaną na obecnym poziomie w najbliższej przyszłości.

Wskaźniki wyprzedzające sugerują, że koniunktura ustabilizuje się w najbliższych miesiącach. Indeks PMI, który opisuje nastroje w przemyśle, wzrósł we wrześniu do 52,5 pkt. z 51,5 pkt. w sierpniu i przewyższa neutralną granicę 50 pkt. Wskaźniki ufności konsumenckiej są z drugiej strony bliskie rekordowym poziomom od 2008r. Bank oczekuje, że w 2016r. popyt konsumpcyjny pozostanie silny a wzrost gospodarczy osiągnie 3,0%. W ocenie Banku wysoka dynamika konsumpcji zostanie utrzymana, a jej przyspieszenie w drugiej połowie roku wynikać będzie z uruchomienia programu Rodzina 500+. Oczekiwane przyspieszenie inwestycji może jednak nie nastąpić, gdyż wdrożenie nowej perspektywy finansowej jest opóźnione, a niepewność utrzymuje się.

Według danych NBP, roczny wzrost depozytów ogółem wyhamował do 8,9% r/r we wrześniu 2016r. Depozyty gospodarstw domowych kontynuowały wzrost w solidnym tempie niemal 10% r/r, pomimo rekordowo niskich stóp procentowych, potwierdzając dobrą sytuację dochodową gospodarstw domowych. Dynamika depozytów przedsiębiorstw wyhamowała jednak do 6,9% r/r. Kredyt ogółem był we wrześniu o 3,7% wyższy niż w analogicznym okresie ubiegłego roku. Kredyt dla gospodarstw domowych rósł w stabilnym tempie równym 4,8% r/r we wrześniu, podczas gdy dynamika kredytów korporacyjnych wyhamowała do 1,9% r/r, odzwierciedlając niski popyt na finansowanie ze strony polskich przedsiębiorstw.

W nadchodzących kwartałach działalność sektora bankowego, w tym Banku Millennium, może znaleźć się pod wpływem następujących czynników zewnętrznych:

- W dniu 2 sierpnia 2016 trafił do Sejmu prezydencki projekt ustawy pomocy walutowym kredytobiorcom hipotecznym. Zgodnie z tym projektem, ustawą mają być objęte umowy kredytów walutowych (wszystkie waluty) zawarte od 1 lipca 2000 roku do 26 sierpnia 2011 roku (wejście w życie tzw. „ustawy antyspreadowej”). Niniejszy projekt ustawy dotyczy zwrotu części spreadów walutowych stosowanych przez banki. Jednocześnie ogłoszono, że na banki mogą zostać nałożone dodatkowe wymogi kapitałowe w celu restrukturyzacji walutowych kredytów hipotecznych. Łącznie z opisanym powyżej prezydenckim projektem, w chwili obecnej w Sejmie złożone zostały trzy projekty ustaw i w konsekwencji nie jest możliwe oszacowanie wpływu przedmiotowej regulacji na sektor bankowy. Jednakże o ile deklarowane obecnie inicjatywy zostaną wdrożone i staną się obowiązkowe do wykonania przez banki, mogłyby znacznie obniżyć rentowność Banku oraz jego pozycję kapitałową.
- Spadające inwestycje polskich przedsiębiorstw, z powodu opóźnień w wykorzystaniu funduszy unijnych oraz niepewności odnośnie do perspektyw gospodarki i otoczenia instytucjonalnego, mogą przyhamować wzrost gospodarki w nadchodzących kwartałach i ograniczyć popyt na kredyt inwestycyjny.
- Dobra sytuacja na rynku pracy i rekordowo niskie stopy procentowe w Polsce, powinny wspierać popyt na kredyt gospodarstw domowych i służyć dobrze jakości portfela kredytowego.
- Potencjalny wzrost zmienności na rynkach finansowych, w tym ryzyko deprecjacji Złotego w związku z rosnącą niepewnością odnośnie do perspektyw finansów publicznych, szczególnie w kontekście planowanego obniżenia wieku emerytalnego.

Rachunek wyników Grupy Banku Millennium po III kw. 2016 roku

Przychody operacyjne (mln PLN)	I - III kw. 2016	I - III kw. 2015	Zmiana r/r	III kw. 2016	II kw. 2016	Zmiana kw./kw.
Wynik z tytułu odsetek*	1 149.1	1 056.9	8.7%	393.2	391.2	0.5%
Wynik z tytułu prowizji	424.3	455.7	-6.9%	150.2	139.8	7.4%
Dochód z działalności podstawowej **	1 573.5	1 512.7	4.0%	543.3	531.0	2.3%
Pozostałe przychody pozaodsetkowe***	317.5	117.2	170.8%	27.6	249.9	-89.0%
Przychody operacyjne ogółem	1 890.9	1 629.9	16.0%	570.9	780.9	-26.9%

(*) Dane pro-forma: Wynik z tytułu odsetek netto obejmuje marże na wszystkich instrumentach pochodnych. Od 1 stycznia 2006 roku Bank zaczął stosować zasady księgowania zabezpieczeń. Od tego dnia marża na tych transakcjach jest odzwierciedlona w wyniku z tytułu odsetek netto. Niemniej jednak, ponieważ stosowana księgowość zabezpieczeń nie obejmuje wszystkich portfeli denominowanych w walutach zagranicznych, Bank przedstawia dane pro-forma uwzględniające marże na wszystkich instrumentach pochodnych w pozycji Wynik z tytułu odsetek netto, podczas gdy zgodnie z zasadami księgowania część tej marży (32.5 mln PLN w I - III kw. 2016 oraz 41.2 mln PLN w I - III kw. 2015) zaprezentowano w pozycji Pozostałe przychody pozaodsetkowe. W opinii Banku takie podejście umożliwia pełniejsze zrozumienie rzeczywistej dynamiki tej pozycji z ekonomicznego punktu widzenia.

(**) Suma pozycji Wynik z tytułu odsetek netto i pozycji Wynik z tytułu prowizji netto.

(***) W tym wynik z pozycji wymiany, wynik na operacjach finansowych oraz pozostałe przychody i koszty operacyjne netto.

Wynik z tytułu odsetek netto (pro-forma) za I - III kw. 2016 roku wyniósł 1,149.1 mln PLN, co oznacza wzrost o 8.7% w odniesieniu do analogicznego okresu roku poprzedniego - wskazuje na wyraźną odbudowę po okresie obniżania marż spowodowanych znacznymi cięciami stóp procentowych przez bank centralny.

W III kw. 2016 roku wynik z tytułu odsetek zanotował wzrost o 0.5% w stosunku do II kw. 2016 roku - co jest kontynuacją wzrostowej tendencji, która zaczęła się pojawiać rok temu.

Marża odsetkowa netto (na średnich aktywach odsetkowych) za I - III kw. 2016 roku uległa wyraźnej poprawie osiągając poziom 2.37% z poziomu 2.19% w I - III kw. 2015r. Ta poprawa wynikała przede wszystkim ze zmniejszenia kwartalnych kosztów depozytów do poziomu 1.22% w III kw. 2016 r. (z 1.46% w III kw. 2015).

Wynik z tytułu prowizji netto w I - III kw. 2016 roku wyniósł 424.3 mln PLN, co oznacza spadek o 6.9% w skali roku w wyniku słabszych prowizji na operacjach na rynkach kapitałowych (n.p. niższe prowizje od produktów inwestycyjnych), a także niższych prowizji ubezpieczeniowych. Niemniej jednak, w ujęciu kwartalnym, opłaty i prowizje w tej grupie zaczęły rosnąć, a prowizje kartowe, obniżone w wyniku regulacji dotyczących opłat interchange, również uległy poprawie. W wyniku działania powyższych czynników, kwartalny wzrost opłat i prowizji w III kw. 2016 roku uległ przyśpieszeniu i osiągnął dynamikę 7.4% w porównaniu do tempa wzrostu na poziomie 4% zanotowanego w poprzednim kwartale.

Przychody z działalności podstawowej, definiowane jako suma wyniku z tytułu odsetek i wyniku z tytułu prowizji, osiągnęły kwotę 1,573.5 mln PLN za I - III kw. 2016 roku, co oznacza wzrost o 4.0% w porównaniu do analogicznego okresu roku poprzedniego. Wskazuje to na wzrost dochodów z kluczowych segmentów działalności prowadzonej przez Bank. W ujęciu kwartalnym można dostrzec kontynuację wzrostu przychodów z działalności podstawowej: o 2.3% w stosunku do II kw. 2016r.

Pozostałe przychody pozaodsetkowe za I - III kw. 2016 roku wyniosły 317.5 mln PLN z uwzględnieniem znaczącego przychodu wynikającego z transakcji obejmującej akcje Visa Europe zrealizowanej w II kw. 2016 roku (co Bank uwzględnił w Raporcie Kwartalnym za I poł. 2016 roku). Efekt brutto tej transakcji wyniósł łącznie 283 mln PLN. Dzięki tym zyskom nadzwyczajnym, pozycja pozostałe przychody pozaodsetkowe za I - III kw. 2016 roku zanotowała silny wzrost o 171%. Inne główne składowe pozycje "pozostałe przychody pozaodsetkowe" to: wynik z pozycji wymiany i wynik na operacjach finansowych (łącznie pozostawały one na stabilnym poziomie w ostatnich kwartałach w przedziale 30-50 mln PLN kwartalnie) oraz saldo netto pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych (w tym rezerwy na rozszczenia sporne).

Przychody operacyjne ogółem Grupy osiągnęły 1,890.9 mln PLN za I - III kw. 2016 roku, co oznacza wzrost o 16.0% r/r. Przychody operacyjne ogółem za III kw. 2016 roku wyniosły 570.9 mln PLN.

Koszty ogółem za I - III kw. 2016 roku wyniosły 830.6 mln PLN, co oznacza niewielki wzrost o 2.3% w stosunku do analogicznego okresu roku 2015. W ujęciu kwartalnym koszty za III kw. 2016 roku spadły o 1.1% w porównaniu do poprzedniego kwartału.

Koszty operacyjne (mln PLN)	I - III kw. 2016	I - III kw. 2015	Zmiana r/r	III kw. 2016	II kw. 2016	Zmiana kw./kw.
Koszty osobowe	(417.2)	(411.1)	1.5%	(139.3)	(139.1)	0.2%
Pozostałe koszty admin.*	(413.4)	(400.6)	3.2%	(138.5)	(141.9)	-2.4%
Razem koszty operacyjne	(830.6)	(811.7)	2.3%	(277.8)	(281.0)	-1.1%
Wsk. Koszty/dochody	43.9%	49.8%	-5.9 p.p.	48.7%	36.0%	12.7 p.p.
Wsk. Koszty/dochody**	50.1%	49.8%	0.3 p.p.	48.7%	51.1%	-2.5 p.p.

(*) w tym amortyzacja

(**) bez transakcji VISA i pozostałych pozycji jednorazowych

Koszty osobowe za I - III kw. 2016 roku wyniosły 417.2 mln PLN notując niewielki wzrost o 1.5% w porównaniu do analogicznego okresu roku poprzedniego. W ujęciu kwartalnym ta pozycja kosztowa pozostawała na stosunkowo stabilnym poziomie (niewielki wzrost o 0.2% w stosunku do II kw. 2016). Łączna liczba zatrudnionych w Grupie uległa obniżeniu o 1.3% w porównaniu do stanu na koniec września 2015, do poziomu 5,839 osób (pełnych etatów) zgodnie z założeniami procesu stopniowej optymalizacji sieci.

W poniższej tabeli przedstawiono strukturę zatrudnienia w Grupie Banku Millennium:

Struktura zatrudnienia (etaty)	30.09.2016	30.06.2015	Zmiana kw./kw.	30.09.2015	Zmiana r/r
Bank Millennium S.A.	5 498	5 554	-1,0%	5 577	-1,4%
Spółki zależne	341	343	-0,6%	340	0,3%
Razem Grupa Banku Millennium	5 839	5 897	-1,0%	5 917	-1,3%

Pozostałe koszty administracyjne (w tym amortyzacja) za I - III kw. 2016 roku wzrosły o 3.2% r/r, głównie w obszarach IT, amortyzacji, kosztów najmu i usług zewnętrznych. W ujęciu kwartalnym pozostałe koszty administracyjne były niższe o 2.4% w stosunku do II kw. 2016r.

Wskaźnik koszty/dochody za I - III kw. 2016 roku uległ obniżeniu do 43.9% (tzn. o 5.9 p.p.) w porównaniu do poziomu osiągniętego za I - III kw. roku 2015. Bez uwzględnienia zysków nadzwyczajnych z transakcji VISA i rezerw jednorazowych utworzonych w II kw. 2016 roku, wskaźnik osiągnął poziom 50.1% tzn. poziom podobny do wyniku 49.8% zanotowanego w analogicznym okresie 2015 roku.

Łączne rezerwy na utratę wartości kredytów netto utworzone przez Grupę w okresie I - III kw. 2016 roku wyniosły 159.5 mln PLN i były niższe o 18.6% niż rezerwy utworzone w roku poprzednim. Rezerwy były znacznie niższe w segmencie korporacyjnym (tylko 2.5 mln PLN) w wyniku uzyskanych efektów w zakresie ściągania należności i nieznacznie tylko wyższe w segmencie detalicznym (wzrost o 4.2% do 157.1 mln PLN z poziomu 150.7 mln PLN rok wcześniej).

Relatywna miara kosztu ryzyka (tzn. utworzone rezerwy netto do średnich kredytów netto) w I - III kw. 2016 roku obniżyła się do poziomu 45 pb (tzn. 12 pb niżej niż rok temu).

Zysk netto (mln PLN)	I - III kw. 2016	I - III kw. 2015	Zmiana r/r	III kw. 2016	II kw. 2016	Zmiana kw./kw.
Przychody operacyjne	1 890.9	1 629.9	16.0%	570.9	780.9	-26.9%
Koszty operacyjne*	(830.6)	(811.7)	2.3%	(277.8)	(281.0)	-1.1%
Rezerwy na utratę wartości	(159.5)	(196.0)	-18.6%	(53.5)	(61.7)	-13.4%
Podatek bankowy	(127.9)	0.0	-	(47.4)	(48.2)	-1.7%
Dochód przed podatkiem dochod.**	772.8	620.8	24.5%	192.2	389.9	-50.7%
Podatek dochodowy	(203.1)	(127.4)	59.5%	(53.4)	(96.2)	-44.5%
Zysk netto	569.8	493.5	15.5%	138.8	293.8	-52.7%

(*) bez rezerw na utratę wartości na aktywa finansowe i niefinansowe

(**) uwzględnia udział w zysku podmiotów powiązanych

Od lutego 2016 roku wprowadzono nowy specjalny podatek bankowy na poziomie 0.44% w skali roku naliczany od salda aktywów ogółem pomniejszonego o fundusze własne, obligacje skarbowe i kwotę wolną o opodatkowania w wysokości 4 mld PLN. Na Bank Millennium nałożono, za I - III kw. 2016 roku, podatek w wysokości 127.9 mln PLN. Po uwzględnieniu tej daniny, **dochód przed podatkiem dochodowym** za I - III kw. 2016 roku wyniósł 772.8 mln PLN i był wyższy o 24.5% niż dochód przed opodatkowaniem zrealizowany w analogicznym okresie roku 2015. **Zysk netto** za analizowany okres wyniósł 569.8 mln PLN i był wyższy o 15.5% w ujęciu rocznym.

Wyniki biznesowe po III kw. 2016 roku

Aktywa razem Grupy wyniosły 67,138 mln PLN na dzień 30 września 2016 roku, co oznacza wzrost o 3.1% w porównaniu do stanu na koniec września 2015 roku.

Łącznie **środki klientów** w Grupie Banku Millennium osiągnęły poziom 61,339 mln PLN na dzień 30 września 2016 roku, co oznacza wzrost o 5.2% w stosunku do stanu na koniec września 2015 roku i o 2.0% w stosunku do stanu na koniec czerwca 2016 roku. Wzrost **depozytów** osiągnął 6.1% w ujęciu rocznym i 1.8% w ujęciu kwartalnym osiągając saldo łączne w wysokości 54,298 mln PLN na dzień 30 września 2016 roku.

Na dzień 30 września 2016 roku depozyty Klientów indywidualnych wyniosły 38,227 mln PLN co stanowiło 70.4% łącznego salda depozytów Klientów. Ta grupa depozytów zanotowała bardzo silny wzrost o 5,281 mln PLN lub o 16.0% rok do roku, dzięki rosnącej liczbie rachunków bieżących i klientów. Rachunki bieżące i oszczędnościowe były najważniejszym czynnikiem napędzającym ten wzrost (o 32.4% r/r) i stanowiły 55.2% łącznych depozytów klientów indywidualnych. W okresie 9 miesięcy roku 2016, Bank sprzedał, podczas kampanii promocyjnej, prawie 185 tys. rachunków bieżących Konto 360° dla klientów indywidualnych tzn. 1/3 łącznej liczby tych rachunków (564 tys.) sprzedanych od maja 2014 roku (gdy rozpoczęła się kampania). Liczba aktywnych klientów indywidualnych osiągnęła 1,451 tys. w wyniku wzrostu o 107 tys. w ciągu ostatnich 12 miesięcy.

Ciągły proces poprawy jakości obsługi klienta został potwierdzony osiągnięciem bardzo wysokiej pozycji w 15-tej edycji rankingu "Przyjazny Bank Newsweeka 2016" we wrześniu 2016. Bank Millennium był jedynym bankiem, który został wyróżniony we wszystkich kategoriach tego rankingu: 2 miejsce w kategorii „Bank Internetowy”, 2 miejsce w kategorii „Bankowość Hipoteczna”, 3 miejsce w kategorii „Bankowość Tradycyjna” oraz 3 miejsce w kategorii „Bankowość Mobilna”.

Depozyty przedsiębiorstw i sektora publicznego wyniosły 16,071 mln PLN na dzień 30 września 2016 roku, co oznacza spadek o 11.9% r/r - zgodny z polityką Banku w zakresie zarządzania aktywami i pasywami oraz z polityką cenową, a także skorelowany z wysokim wzrostem depozytów klientów indywidualnych, o których mowa powyżej. Depozyty firm wzrosły o 1.6% w stosunku do stanu na koniec czerwca 2016 roku.

Niedepozytowe oszczędności i produkty inwestycyjne sprzedane klientom indywidualnym Grupy osiągnęły 7,042 mln PLN na koniec września 2016 roku notując niewielki spadek o 1.0% rocznie, w wyniku słabej koniunktury na rynku kapitałowym w Polsce (Indeks WIG 20 spadł o 17.3%). W ujęciu kwartalnym zanotowano zmianę trendu tej pozycji i wzrost o 3.7% kw./kw.

Fundusze klientów (mln PLN)	30.09.2016	30.06.2016	Zmiana kw./kw.	30.09.2015	Zmiana r/r
Depozyty klientów indywidualnych	38 227,2	37 546,0	1,8%	32 946,0	16,0%
Depozyty przedsiębiorstw i sektora publicznego	16 070,5	15 814,2	1,6%	18 242,1	-11,9%
Depozyty ogółem	54 297,7	53 360,2	1,8%	51 188,1	6,1%
Produkty inwestycyjne*	7 041,8	6 789,4	3,7%	7 111,3	-1,0%
Razem fundusze klientów	61 339,5	60 149,6	2,0%	58 299,4	5,2%

(*) Ta kategoria obejmuje obligacje dla klientów indywidualnych wyemitowane przez Bank, fundusze inwestycyjne Millennium TFI oraz inne produkty inwestycyjne stron trzecich sprzedane klientom Grupy

Kredyty i pożyczki netto Grupy Banku Millennium osiągnęły wysokość 46,391 mln PLN na koniec września 2016 roku, co oznacza niewielki wzrost o 0.4% r/r.

Wartość kredytów udzielonych gospodarstwom domowym na dzień 30 września 2016 roku wyniosła 32,830 mln PLN, co oznacza niewielki wzrost o 0.2% w ciągu roku. Staby wzrost wynikał przede wszystkim z niższej wartości kredytów hipotecznych w walutach obcych (-3.8% r/r), podczas gdy w zakresie kredytów hipotecznych w PLN zanotowano wzrost o 2.3% r/r dzięki wyższym wypłatom środków z nowych kredytów w I - III kw. 2016 roku (691 mln PLN).

W zakresie niehipotecznych kredytów detalicznych (pożyczki gotówkowe, karty kredytowe, kredyty w rachunku bieżącym itp.) zanotowano silny wzrost o 10.8% lub 554 mln PLN r/r. Na koniec września 2016 roku saldo kredytów niehipotecznych dla gospodarstw domowych wyniosło 5,674 mln PLN. Motorem tego wzrostu była, przede wszystkim, dynamiczna sprzedaż nowych pożyczek gotówkowych, które osiągnęły wysokość 1.8 mld PLN w I - III kw. 2016 roku.

Kredyty dla przedsiębiorstw wyniosły 13,562 mln PLN na koniec września 2016 roku, co oznacza wzrost o 1.1% w skali roku. Wzrost ten wynikał głównie z silnego wzrostu należności leasingowych o 14.1% r/r. Wartość netto portfela leasingowego osiągnęła prawie 5 mld PLN na koniec września 2016r.

Kredyty i pożyczki udzielone Klientom (mln PLN, wartości netto)	30.09.2016	30.06.2016	Zmiana kw./kw.	30.09.2015	Zmiana r/r
Kredyty dla gosp. domowych	32 829,6	33 398,0	-1,7%	32 776,6	0,2%
- złotowe kredyty hipoteczne	9 327,9	9 287,1	0,4%	9 121,8	2,3%
- walutowe kredyty hipoteczne	17 827,3	18 526,9	-3,8%	18 534,5	-3,8%
- pozostałe kredyty dla gosp. domowych	5 674,4	5 584,0	1,6%	5 120,4	10,8%
Kredyty dla przedsiębiorstw	13 561,5	13 566,6	0,0%	13 414,6	1,1%
- leasing	4 975,8	4 920,0	1,1%	4 359,4	14,1%
- pozostałe kredyty dla przedsiębiorstw	8 585,6	8 646,6	-0,7%	9 055,2	-5,2%
Kredyty i pożyczki dla Klientów netto	46 391,0	46 964,6	-1,2%	46 191,2	0,4%
Odpisy na utratę wartości	1 393,4	1 419,8	-1,9%	1 440,1	-3,2%
Kredyty i pożyczki dla Klientów brutto	47 784,4	48 384,4	-1,2%	47 631,3	0,3%

Płynność, jakość aktywów i wypłacalność

Szybszy wzrost depozytów niż kredytów w okresie ostatnich kwartałów spowodował znaczną poprawę wskaźnika kredyty/depozyty dla Grupy z poziomu 89.7% we wrześniu 2015 roku do poziomu 84.9% we wrześniu 2016r. W konsekwencji, udział płynnych papierów wartościowych (obligacje skarbowe i bony NBP) w aktywach Grupy wyraźnie wzrósł z 19.8% w zeszłym roku do 23.2% obecnie.

Grupa Banku Millennium znajduje się wśród Polskich banków o najwyższej jakości aktywów. Udział kredytów z utratą wartości w portfelu kredytowym ogółem pozostaje na stabilnym poziomie 4.6% - zarówno obecnie, jak i we wrześniu 2015 roku. Udział kredytów przeterminowanych o ponad 90 dni w portfelu ogółem uległ poprawie w ciągu ubiegłego roku z poziomu 2.95% we wrześniu 2015 do 2.73% we wrześniu 2016 roku.

Wskaźnik pokrycia kredytów z utratą wartości pozostaje na stosunkowo stabilnym poziomie (obecnie 64%), a pokrycie rezerwami kredytów przeterminowanych o ponad 90 dni nawet wzrosło do 107% na koniec września 2016 roku.

Wskaźniki kredytów z utratą wartości w poszczególnych segmentach produktów utrzymują się również na niskich poziomach i pozostają stabilne: wskaźnik dla kredytów hipotecznych wyniósł 2.4%, pozostałe kredyty detaliczne 11.5%, a w przypadku przedsiębiorstw wskaźnik uległ wyraźnej poprawie w ciągu ostatniego roku do 5.5%.

Dynamika głównych wskaźników ilustrujących jakość portfela kredytowego Grupy przedstawia poniższa tabela:

Wskaźniki jakości portfela Grupy	30.09.2016	30.06.2016	30.09.2015
Kredyty z utratą wartości ogółem (mln PLN)	2 182	2 210	2 173
Rezerwy ogółem (mln PLN)	1 393	1 420	1 440
Kredyty z utratą wartości do kredytów ogółem (%)	4.57%	4.57%	4.56%
Kredyty przeterminowane ponad 90 dni/kredyty ogółem (%)	2.73%	2.61%	2.95%
Rezerwy ogółem/kredyty z utratą wart. (%)	63.9%	64.2%	66.3%
Rezerwy ogółem/kredyty przeterminowane (>90dni) (%)	106.8%	112.3%	102.6%

Pozycja kapitałowa Grupy pozostaje bardzo solidna. Kapitał własny w ujęciu skonsolidowanym wzrósł o 11,5% w skali roku do poziomu 6,852 mln PLN a kapitał regulacyjny wzrósł o 11,4% do poziomu 6,576 mln PLN. W konsekwencji, wszystkie wskaźniki kapitałowe silnie wzrosły w okresie ostatniego roku do bardzo solidnych poziomów: skonsolidowany Łączny Współczynnik Kapitałowy (TCR) do 18.0%, a współczynnik kapitału podstawowego Tier 1 do poziomu 17.8%.

Wzrost współczynników kapitałowych idzie w parze z wprowadzaniem nowych wymogów kapitałowych przez polskiego regulatora.

W październiku 2015 roku, Komisja Nadzoru Finansowego (KNF) określiła dla Banku wymóg posiadania dodatkowego buforu kapitałowego w związku ze specyficznym portfelem walutowych kredytów hipotecznych udzielonych gospodarstwu domowemu na poziomie 3,83 p.p. Łącznego Współczynnika Kapitałowego (TCR), z czego 2,87 p.p. dla kapitałów Tier 1 (a dla Grupy: 3,75 p.p. dla TCR, z czego 2,81 p.p. dla kapitału Tier 1). W październiku 2016 r. Bank otrzymał z KNF zaktualizowany wymóg: bufor został zredukowany do wysokości 3,09 p.p. dla Łącznego Współczynnika Kapitałowego TCR (-0,74 p.p.), w tym 2,32 p.p. dla współczynnika kapitału Tier1 oraz 1,73 p.p. dla współczynnika kapitału podstawowego Tier1.

Również w październiku 2015 roku, KNF ogłosiła dodatkowy zabezpieczający bufor kapitałowy na poziomie 1,25 p.p. dla wszystkich polskich banków, który to bufor wszedł w życie z dniem 1 stycznia 2016 roku.

W październiku 2016 roku, KNF określiła Bank Millennium jako pozostałą systemowo istotną instytucję finansową i nałożyła bufor innej systemowo istotnej instytucji na poziomie 0,25 p.p. (tylko na kapitał Tier 1).

W następstwie powyższych decyzji nadzorczych jak i pozostałych wymogów określonych przez regulację europejską CRR i rekomendacje KNF dla polskich banków (przyjmując jako podstawę oczekiwane przez KNF minimalne poziomy bazowe: Łącznego Współczynnika Kapitałowego TCR na poziomie 12% i współczynnika kapitału Tier 1 na poziomie 9%) Bank Millennium musi utrzymywać następujące współczynniki kapitałowe:

Minimalne współczynniki kapitałowe	
Kapitał podstawowy Tier 1	10.73%
Kapitał Tier 1	12.82%
Łączny Współczynnik Kapitałowy (TCR)	16.34%

Współczynniki kapitałowe Banku i Grupy pozostają na poziomie znacznie powyżej wszystkich wymaganych przez regulatora progów, co widać w poniższym zestawieniu prezentującym główne wskaźniki wypłacalności i płynności Grupy Banku Millennium:

Główne wskaźniki wypłacalności i płynności	30.09.2016	30.06.2016	30.09.2015
Kapitał skonsolidowany (mln PLN)	6 852	6 723	6 147
Regulacyjny kapitał skonsolidowany (mln PLN)	6 576	6 426	5 901
Wymóg kapitałowy w ujęciu skonsolidowanym (mln PLN):	2 918	2 980	2 956
- Ryzyko kredytowe	2 603	2 664	2 662
- Ryzyko rynkowe	36	39	43
- Ryzyko operacyjne	279	279	271
Skonsolidowane aktywa ważone ryzykiem (mln PLN)	36 472	37 245	36 955
Łączny Współczynnik Kapitałowy (TCR)* (skonsolidowany)	18.0%	17.3%	16.0%
TCR* dla Banku	17.9%	17,1%	15.1%
Współcz. kapitału podstawowego Tier 1 (CET1)* (skonsolidowany)	17.8%	16.9%	15.5%
CET 1* dla Banku	17.7%	16.8%	14.6%
Wskaźnik Kredyty/depozyty (%)**	84.9%	87.4%	89.7%

(*) Wyliczony zgodnie z CRR/CRD4, przy częściowym zastosowaniu podejścia IRB (dla kredytów hipotecznych i detalicznych rewalwingowych) ale z regulacyjnym ograniczeniem; współczynnik kapitału podstawowego Tier 1 równy jest współczynnikowi kapitału Tier1 - zarówno dla Banku jak i Grupy

(**) Depozyty obejmują papiery dłużne Banku sprzedane klientom indywidualnym i transakcje repo z klientami

Główne wskaźniki kursu akcji i ratingi

W analizowanym okresie 9 miesięcy kończącym się 30 września 2016 roku, główny indeks WIG polskiego rynku wzrósł o 1,3%, a WIG banki spadł o 1,5%. W tym samym czasie cena akcji Banku Millennium wzrosła o 0,9%.

W horyzoncie rocznym Indeks WIG spadł o 5,5%, a WIG banki o 8,9%. W tym samym okresie kurs akcji Banku Millennium spadł o 4,6%.

Średnie dzienne obroty w okresie 9 miesięcy 2016 roku w porównaniu do średnich dziennych obrotów w roku 2015 były niższe o 7,6%.

Wskaźniki rynkowe	30.09.2016	30.12.2015*	Zmiana (%) narast.	30.09.2015	Zmiana (%) rocznie
Liczba akcji Banku (w tys.)	1 213 117	1 213 117	0.0%	1 213 117	0.0%
Obrót dzienny (PLN tys., średnio, narastająco)	8 193	8 865	-7.6%	10 962	-25.3%
Cena akcji Banku (PLN)	5.61	5.56	0.9%	5.88	-4.6%
Kapitalizacja rynkowa Banku (mln PLN)	6 806	6 745	0.9%	7 133	-4.6%
WIG - indeks główny	47 085	46 467	1.3%	49 825	-5.5%
WIG Banki	5 993	6 087	-1.5%	6 581	-8.9%
WIG 30	1 977	2 076	-4.8%	2 286	-13.5%

(*) ostatni dzień notowań w 2015 r.

W III kw. 2016 roku nastąpiła tylko jedna zmiana w ratingu Banku Millennium. W dniu 4 sierpnia 2016 roku, Agencja Fitch podniosła Krajowy długoterminowy rating Banku z 'A-' na 'A'.

Rating	FITCH	MOODY'S
Długoterminowy rating depozytowy (IDR)	BBB- (perspektywa stabilna)	Ba1 (perspektywa stabilna)
Krajowy długoterminowy rating	A(pol) (perspektywa stabilna)	-
Krótkoterminowy rating depozytowy	F-3	NP
Rating indywidualny (Viability / BCA)	bbb-	ba3
Ocena ryzyka kontrahenta (CR)		Baa3/Prime-3
Rating wsparcia	4	

SPIS TREŚCI

- I. Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. za okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2016 r. 12
- II. Skrócone śródroczne jednostkowe sprawozdanie finansowe Banku Millennium S.A. za okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2016 r. 56

I. SKRÓCONE ŚRÓDROCZNE SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE GRUPY KAPITAŁOWEJ BANKU MILLENNIUM S.A. ZA OKRES 9 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY 30 WRZEŚNIA 2016 R.

SPIS TREŚCI

1. Informacje ogólne o Emitencie	13
2. Wstęp i Zasady rachunkowości	15
3. Skonsolidowane dane finansowe (Grupa).....	16
4. Noty do skonsolidowanych danych finansowych.....	23
5. Zmiany w procesie zarządzania ryzykiem	37
6. Segmenty operacyjne	42
7. Opis transakcji z podmiotami powiązanymi.....	45
7.1. Transakcje z grupą podmiotu dominującego	45
7.2. Transakcje z podmiotami zależnymi nie objętymi konsolidacją	46
7.3. Stan akcji Banku posiadanych przez osoby zarządzające i nadzorujące Bank	46
8. Wartość godziwa	47
8.1. Instrumenty finansowe nie ujmowane w bilansie według wartości godziwej	47
8.2. Instrumenty finansowe ujmowane w bilansie według wartości godziwej	49
9. Zobowiązania i aktywa warunkowe	51
10. Informacje dodatkowe	53
10.1. Dane o aktywach, które stanowią zabezpieczenie zobowiązań	53
10.2. Dywidenda za rok 2015	54
10.3. Zysk na akcję	54
10.4. Akcjonariusze posiadający co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na WZA jednostki dominującej Grupy - Banku Millennium S.A.	54
10.5. Informacje o udzieleniu przez Grupę poręczeń kredytu lub gwarancji	54
10.6. Sezonowość i cykliczność działań	54
10.7. Opis czynników i zdarzeń o charakterze nietypowym.....	55
10.8. Proponowane regulacje dotyczące kredytów walutowych	55
10.9. Pozostałe informacje dodatkowe i wydarzenia po dacie bilansu	55

1. INFORMACJE OGÓLNE O EMITENCIE

Bank Millennium S.A. (Bank) jest ogólnopolskim, uniwersalnym bankiem oferującym swoje usługi wszystkim segmentom rynku poprzez sieć oddziałów i centrów korporacyjnych, sieci indywidualnych doradców i bankowość elektroniczną.

Bank, wpisany pod nr KRS 0000010186 do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego, prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego ma swoją siedzibę na ul. Stanisława Żaryna 2 a w Warszawie.

Bank jest obecny na Giełdzie Papierów Wartościowych od 1992 r. i był pierwszym bankiem notowanym na warszawskim parkiecie.

Bank jest jednostką dominującą Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. (Grupa), która zatrudnia ponad 5800 pracowników, a podstawowymi przedmiotami jej działalności są działalność bankowa, leasingowa, faktoringowa, maklerska, kapitałowa oraz zarządzanie funduszami inwestycyjnymi.

Rada Nadzorcza i Zarząd Banku Millennium S.A. według stanu na dzień 30 września 2016 r.

Skład osobowy Rady Nadzorczej według stanu na 30 września 2016 r. był następujący:

- Bogustaw Kott- Przewodniczący Rady Nadzorczej
- Nuno Manuel da Silva Amado - Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej,
- Dariusz Rosati - Wiceprzewodniczący i Sekretarz Rady Nadzorczej,
- Julianna Boniuk-Gorzelańczyk - Członek Rady Nadzorczej,
- Miguel de Campos Pereira de Bragança - Członek Rady Nadzorczej,
- Agnieszka Hryniewicz-Bieniek - Członek Rady Nadzorczej,
- Anna Jakubowski - Członek Rady Nadzorczej,
- Grzegorz Jędrys - Członek Rady Nadzorczej,
- David Harris Klingensmith - Członek Rady Nadzorczej,
- Andrzej Koźmiński - Członek Rady Nadzorczej,
- Miguel Maya Dias Pinheiro - Członek Rady Nadzorczej,
- Rui Manuel da Silva Teixeira - Członek Rady Nadzorczej.

Skład osobowy Zarządu Banku według stanu na 30 września 2016 r. był następujący:

- Joao Nuno Lima Bras Jorge - Prezes Zarządu,
- Fernando Maria Cardoso Rodrigues Bicho - Wiceprezes Zarządu,
- Wojciech Haase - Członek Zarządu,
- Andrzej Gliński - Członek Zarządu,
- Maria Jose Henriques Barreto De Matos De Campos - Członek Zarządu,
- Wojciech Rybak - Członek Zarządu.

Pan Michał Gajewski w dniu 13 maja 2016 roku złożył rezygnację z tym dniem z funkcji Członka Zarządu Banku.

W dniu 6 czerwca 2016 roku Rada Nadzorcza Banku Millennium powołała Pana Wojciecha Rybaka na stanowisko Członka Zarządu Banku.

Grupa Kapitałowa Banku Millennium S.A.

Jednostką dominującą Grupy jest Bank Millennium S.A. Spółki wchodzące w skład Grupy na dzień 30.09.2016 r. przedstawia poniższa tabela:

Nazwa	Rodzaj działalności	Siedziba	% udziału Grupy w kapitałach własnych	% udziału Grupy w głosach na WZA lub ZW	Ujęcie w sprawozdaniu Grupy
MILLENNIUM LEASING Sp. z o.o.	usługi leasingowe	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
MILLENNIUM DOM MAKLERSKI S.A.	usługi maklerskie	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
MILLENNIUM TFI S.A.	zarządzanie funduszami inwestycyjnymi	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
MB FINANCE AB	finansowanie spółek grupy	Sztokholm	100	100	konsolidacja pełna
MILLENNIUM SERVICE Sp. z o.o.	wynajem i zarządzanie nieruchomościami	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
TBM Sp. z o.o.	operacje finansowe, usługi doradcze, marketingowe i reklamowe	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
MILLENNIUM TELECOMMUNICATION SERVICES Sp. z o.o.	usługi związane z zawieraniem transakcji walutowych	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
LUBUSKIE FABRYKI MEBLI S.A. w likwidacji	wytwarzanie mebli	Świebodzin	50 +1 akcja	50 +1 akcja	metoda praw własności(*)
BG LEASING S.A. w upadłości	usługi leasingowe	Gdańsk	74	74	koszt historyczny(*)

(*) Pomimo sprawowania kontroli nad spółką Lubuskie Fabryki Mebli S.A. oraz BG Leasing S.A. z uwagi na nieistotność tych jednostek z punktu widzenia realizacji nadrzędnego celu skonsolidowanego sprawozdania finansowego, jakim jest prawidłowe przedstawienie sytuacji finansowej Grupy, Grupa nie konsoliduje zaangażowania kapitałowego w tych podmiotach.

W efekcie zakończenia transakcji sekurytyzacji i powiązanych z nią instrumentów finansowych, w II kwartale 2015 Grupa zaprzestła konsolidacji Spółki specjalnego przeznaczenia Orchis Sp. z o.o., która została utworzona na potrzeby obsługi transakcji sekurytyzacji przeprowadzonej przez Grupę w roku 2007. Zgodnie z zapisami MSSF 10 Spółka była objęta konsolidacją, pomimo iż Grupa nie posiadała zaangażowania kapitałowego.

2. WSTĘP I ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Niniejsze skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) MSR 34 „Śródroczna sprawozdawczość finansowa” przyjętym do stosowania w Unii Europejskiej. Skrócone śródroczne sprawozdanie finansowe nie zawiera wszystkich informacji, które są prezentowane w pełnym sprawozdaniu finansowym, w związku z powyższym niniejsze skrócone śródroczne sprawozdanie finansowe powinno być czytane łącznie ze skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2015 r.

Przyjęte w niniejszym sprawozdaniu zasady rachunkowości są zgodne z zasadami stosowanymi przy opracowaniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku, z uwzględnieniem szczególnych wymogów MSR 34.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. z 2009 r., nr 33, poz. 259, z późn. zm.) Bank jest zobowiązany do opublikowania danych finansowych za okres dziewięciu miesięcy kończący się 30 września 2016 r.

Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. sporządzone za okres od 1 stycznia 2016 roku do 30 września 2016 roku:

- obejmuje dane finansowe Banku oraz dane finansowe jednostek zależnych, stanowiących Grupę oraz dane jednostek stowarzyszonych wycenione metodą praw własności,
- zostało sporządzone w oparciu o założenie kontynuowania przez Grupę działalności gospodarczej w nie zmniejszonym istotnie zakresie, w okresie nie krótszym niż rok od dnia bilansowego,
- zostało przygotowane w złotych polskich, a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, zostały podane w tysiącach złotych (tys. zł).

W efekcie wejścia w życie z dniem 1 stycznia 2015 Interpretacji 21 wydanej przez Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej (KIMSF 21) pojawiły się wątpliwości dotyczące zastosowania w sprawozdawczości finansowej Banku wymogów KIMSF 21 w odniesieniu do opłat ponoszonych na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego (BFG).

Biorąc pod uwagę stanowisko Ministerstwa Finansów z dnia 11 lutego 2015 oraz Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 12 lutego 2015, Bank zdecydował o amortyzowaniu kosztów ponoszonych na rzecz BFG przez cały rok 2015, to jest zastosował analogiczne podejście jak w latach ubiegłych. Łączny koszt opłat na rzecz BFG wyniósł 82 776 tys. zł w 2015 roku, z czego 62 082 tys. zł zaliczono do kosztów okresu zakończonego 30 września 2015 r. Jako, że stanowiska te nie zostały uchylone, Bank podtrzymał podejście do prezentacji danych porównawczych.

W związku z nowelizacją ustawy o BFG dokonaną w marcu 2016 roku zmieniony został cykl naliczania i odprowadzania opłat z rocznego na kwartalny. W konsekwencji zgodnie z wymogami KIMSF 21 moment powstania zobowiązania wynikający ze znowelizowanej ustawy występuje kwartalnie, co zostało uwzględnione w polityce rachunkowości Banku w odniesieniu do danych za 2016 rok.

Niniejsze skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone przez Zarząd Banku w dniu 27 października 2016 r.

3. SKONSOLIDOWANE DANE FINANSOWE (GRUPA)

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

w tysiącach zł	Nota	1.01.2016 - 30.09.2016	1.07.2016 - 30.09.2016	1.01.2015 - 30.09.2015	1.07.2015 - 30.09.2015
Przychody z tytułu odsetek	1	1 702 569	571 269	1 736 434	586 479
Koszty z tytułu odsetek	2	(585 905)	(188 298)	(720 699)	(237 485)
Wynik z tytułu odsetek		1 116 664	382 971	1 015 735	348 994
Przychody z tytułu prowizji	3	509 562	179 239	527 368	176 385
Koszty z tytułu opłat i prowizji	4	(85 234)	(29 047)	(71 642)	(24 798)
Wynik z tytułu prowizji		424 328	150 192	455 726	151 587
Przychody z tytułu dywidend		1 907	132	2 270	892
Wynik z inwestycyjnych aktywów finansowych	5	305 014	2 545	39 137	12 642
Wynik z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany	5	124 885	42 876	125 297	32 884
Pozostałe przychody operacyjne		34 785	11 320	51 247	12 770
Przychody operacyjne		2 007 583	590 036	1 689 412	559 769
Koszty działania	6	(789 217)	(264 776)	(774 629)	(253 399)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów finansowych	7	(156 897)	(52 138)	(195 403)	(68 220)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych		(2 646)	(1 333)	(610)	(616)
Amortyzacja		(41 394)	(13 049)	(37 040)	(12 603)
Pozostałe koszty operacyjne		(116 639)	(19 105)	(59 510)	(19 066)
Koszty operacyjne		(1 106 793)	(350 401)	(1 067 192)	(353 904)
Wynik na działalności operacyjnej		900 790	239 635	622 220	205 865
Udział w zyskach jednostek podporządkowanych		0	0	(1 385)	0
Podatek bankowy		(127 942)	(47 406)	0	0
Wynik finansowy przed opodatkowaniem podatkiem dochodowym		772 848	192 229	620 835	205 865
Podatek dochodowy	8	(203 087)	(53 417)	(127 353)	(40 190)
Wynik finansowy po opodatkowaniu		569 761	138 812	493 482	165 675
W tym przypadający na:					
Właścicieli jednostki dominującej		569 761	138 812	493 482	165 675
Udziały niekontrolujące		0	0	0	0
Średnia ważona liczba akcji zwykłych		1 213 116 777	1 213 116 777	1 213 116 777	1 213 116 777
Zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł)		0,47	0,11	0,41	0,14

SPRAWOZDANIE ZE SKONSOLIDOWANYCH CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

w tysiącach zł	1.01.2016 - 30.09.2016	1.07.2016 - 30.09.2016	1.01.2015 - 30.09.2015	1.07.2015 - 30.09.2015
Wynik finansowy po opodatkowaniu	569 761	138 812	493 482	165 675
Inne składniki całkowitych dochodów, które zostaną przeklasyfikowane na zyski lub straty	(198 805)	(11 813)	(138 607)	(52 214)
Efekt wyceny papierów dłużnych z portfela "dostępne do sprzedaży"	(20 025)	(19 023)	(46 383)	5 699
Efekt wyceny akcji z portfela "dostępne do sprzedaży"	(211 716)	1 500	(53)	(64)
Rachunkowość zabezpieczeń	32 936	5 710	(92 171)	(57 849)
Inne składniki całkowitych dochodów, które nie będą przeklasyfikowane na zyski lub straty	0	0	0	0
Zyski (straty) aktuarialne	0	0	0	0
Inne składniki całkowitych dochodów przed opodatkowaniem, razem	(198 805)	(11 813)	(138 607)	(52 214)
Podatek dochodowy dotyczący składników całkowitych dochodów, które zostaną przeklasyfikowane na zyski lub straty	37 773	2 244	26 335	9 921
Podatek dochodowy dotyczący składników całkowitych dochodów, które nie będą przeklasyfikowane na zyski lub straty	0	0	0	0
Inne składniki całkowitych dochodów po opodatkowaniu	(161 032)	(9 569)	(112 272)	(42 293)
Całkowite dochody za okres sprawozdawczy	408 729	129 243	381 210	123 382
W tym przypadające na:				
Właścicieli jednostki dominującej	408 729	129 243	381 210	123 382
Udziały niekontrolujące	0	0	0	0

SKONSOLIDOWANY BILANS

AKTYWA

w tysiącach zł	Nota	30.09.2016	31.12.2015
Kasa, środki w banku centralnym		2 366 287	1 946 384
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	9	1 368 503	2 348 754
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu) oraz korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	10	659 132	768 650
Instrumenty pochodne zabezpieczające	11	69 039	70 833
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	12	46 391 040	46 369 381
Inwestycyjne aktywa finansowe:	13	15 184 081	13 874 320
- dostępne do sprzedaży		15 184 081	13 874 320
- utrzymywane do terminu zapadalności		0	0
Inwestycje w jednostki podporządkowane		1 378	1 378
Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu (kredyty i pożyczki)		86 311	0
Rzeczowe aktywa trwałe		152 325	156 341
Wartości niematerialne		54 379	61 858
Aktywa trwałe do zbycia		13 064	15 682
Należność od Urzędu Skarbowego z tytułu podatku bieżącego		11	41 880
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	15	279 459	237 612
Pozostałe aktywa		513 047	342 183
Aktywa razem		67 138 056	66 235 256

ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁ WŁASNY

w tysiącach zł	Nota	30.09.2016	31.12.2015
ZOBOWIĄZANIA			
Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych	16	1 448 983	1 443 921
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu) oraz korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	10	364 515	344 689
Instrumenty pochodne zabezpieczające	11	1 162 165	2 132 053
Zobowiązania wobec klientów	17	54 297 732	52 810 389
Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu		0	0
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	18	1 327 933	1 134 250
Rezerwy	19	38 335	30 848
Rezerwa na odroczony podatek dochodowy	15	0	0
Bieżące zobowiązania podatkowe		11 453	270
Pozostałe zobowiązania		984 767	1 256 040
Zobowiązania podporządkowane		650 279	639 631
Zobowiązania razem		60 286 162	59 792 091
KAPITAŁ WŁASNY			
Kapitał zakładowy		1 213 117	1 213 117
Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wart. nominalnej		1 147 502	1 147 502
Kapitał z aktualizacji wyceny		(142 782)	18 250
Zyski zatrzymane		4 634 057	4 064 296
Kapitał własny razem		6 851 894	6 443 165
Kapitał własny przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej		6 851 894	6 443 165
Kapitał przypadający na udziały niekontrolujące		0	0
Zobowiązania i kapitał własny razem		67 138 056	66 235 256
Wartość księgową		6 851 894	6 443 165
Liczba akcji		1 213 116 777	1 213 116 777
Wartość księgową na jedną akcję (w zł)		5,65	5,31

ZESTAWIENIE ZMIAN W SKONSOLIDOWANYM KAPITALE WŁASNYM

01.01.2016 - 30.09.2016 w tysiącach zł	Razem skonsolidowany kapitał własny	Kapitał zakładowy	Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wart. nominalnej	Kapitał z aktualizacji wyceny	Zyski zatrzymane	
					wynik niepodzielony	pozostałe kapitały
Kapitał własny na początek okresu	6 443 165	1 213 117	1 147 502	18 250	679 929	3 384 367
Całkowite dochody za III kwartały 2016 (netto)	408 729	0	0	(161 032)	569 761	0
wynik finansowy	569 761	0	0	0	569 761	0
wycena papierów dłużnych z portfela "dostępne do sprzedaży"	(16 220)	0	0	(16 220)	0	0
wycena papierów kapitałowych z portfela "dostępne do sprzedaży"	(171 490)	0	0	(171 490)	0	0
rachunkowość zabezpieczeń	26 678	0	0	26 678	0	0
Transfer między pozycjami kapitału	0	0	0	0	(529 411)	529 411
Kapitał własny na koniec okresu	6 851 894	1 213 117	1 147 502	(142 782)	720 279	3 913 778

01.01.2015 - 31.12.2015 w tysiącach zł	Razem skonsolidowany kapitał własny	Kapitał zakładowy	Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wart. nominalnej	Kapitał z aktualizacji wyceny	Zyski zatrzymane	
					wynik niepodzielony	pozostałe kapitały
Kapitał własny na początek okresu	5 765 479	1 213 117	1 147 502	(112 911)	779 703	2 738 068
Całkowite dochody za rok 2015 (netto)	677 686	0	0	131 161	546 525	0
wynik finansowy	546 525	0	0	0	546 525	0
wycena papierów dłużnych z portfela "dostępne do sprzedaży"	(25 626)	0	0	(25 626)	0	0
wycena papierów kapitałowych z portfela "dostępne do sprzedaży"	172 536	0	0	172 536	0	0
rachunkowość zabezpieczeń	(16 373)	0	0	(16 373)	0	0
zyski straty aktuarialne	623	0	0	623	0	0
Transfer między pozycjami kapitału	0	0	0	0	(646 299)	646 299
Kapitał własny na koniec okresu	6 443 165	1 213 117	1 147 502	18 250	679 929	3 384 367

01.01.2015 - 30.09.2015 w tysiącach zł	Razem skonsolidowany kapitał własny	Kapitał zakładowy	Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wart. nominalnej	Kapitał z aktualizacji wyceny	Zyski zatrzymane	
					wynik niepodzielony	Pozostałe kapitały
Kapitał własny na początek okresu	5 765 479	1 213 117	1 147 502	(112 911)	779 703	2 738 068
Całkowite dochody za III kwartały 2015 (netto)	381 211	0	0	(112 271)	493 482	0
wynik finansowy	493 482	0	0	0	493 482	0
wycena papierów dłużnych z portfela "dostępne do sprzedaży"	(37 570)	0	0	(37 570)	0	0
wycena papierów kapitałowych z portfela "dostępne do sprzedaży"	(43)	0	0	(43)	0	0
rachunkowość zabezpieczeń	(74 658)	0	0	(74 658)	0	0
Transfer między pozycjami kapitału	0	0	0	0	(646 299)	646 299
Kapitał własny na koniec okresu	6 146 690	1 213 117	1 147 502	(225 182)	626 886	3 384 367

SKONSOLIDOWANE PRZEPLYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH

A. PRZEPLYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ

w tysiącach zł	1.01.2016 - 30.09.2016	1.01.2015 - 30.09.2015
Zysk (strata) po opodatkowaniu	569 761	493 482
Korekty razem:	1 039 811	1 491 081
Zysk/strata przypadająca na udziały niekontrolujące	0	0
Zysk/ strata z akcji (udziałów) w podmiotach podporządkowanych	0	1 385
Amortyzacja	41 394	37 040
Zyski/straty z tytułu różnic kursowych	13 181	570
Przychody z tytułu dywidend	(1 907)	(2 270)
Rezerwy	7 487	(25 840)
Wynik na sprzedaży i likwidacji składników działalności inwestycyjnej	(312 437)	(40 913)
Zmiana stanu aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	144 279	185 234
Zmiana stanu lokat w innych bankach oraz kredytów i pożyczek udzielonych innym bankom	1 007 798	(611 729)
Zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(19 134)	(2 065 242)
Zmiana stanu należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu (kredyty i pożyczki)	(86 311)	110 880
Zmiana stanu zobowiązań wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	(950 062)	539 742
Zmiana stanu zobowiązań wobec banków	(93 755)	(107 233)
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów	1 487 343	3 596 872
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	0	(59 765)
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	193 567	(16 960)
Zmiana stanu rozrachunków z tytułu podatku dochodowego	236 642	130 059
Podatek dochodowy zapłacony	(181 830)	(114 216)
Zmiana stanu pozostałych aktywów i pasywów	(447 413)	(80 221)
Pozostałe pozycje	969	13 688
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	1 609 572	1 984 563

B. PRZEPLŹYWKI ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI INWESTYCYJNEJ

w tysiącach zł	1.01.2016 - 30.09.2016	1.01.2015 - 30.09.2015
Wpływy z działalności inwestycyjnej	11 469	233 303
Zbycie wartości niematerialnych i prawnych oraz składników rzeczowego majątku trwałego	9 562	3 245
Zbycie akcji i udziałów w podmiotach podporządkowanych	0	0
Zmiana stanu inwestycyjnych aktywów finansowych	0	227 788
Pozostałe wpływy inwestycyjne	1 907	2 270
Wydatki z tytułu działalności inwestycyjnej	(5 041 463)	(27 884)
Nabycie wartości niematerialnych i prawnych oraz składników rzeczowego majątku trwałego	(23 862)	(27 884)
Nabycie akcji i udziałów w podmiotach podporządkowanych	0	0
Zmiana stanu inwestycyjnych aktywów finansowych	(5 017 601)	0
Pozostałe wydatki inwestycyjne	0	0
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(5 029 994)	205 419

C. PRZEPLŹYWKI ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI FINANSOWEJ

w tysiącach zł	1.01.2016 - 30.09.2016	1.01.2015 - 30.09.2015
Wpływy z działalności finansowej	220 636	1 040 912
Zaciągnięcie kredytów długoterminowych	220 520	108 488
Emisja dłużnych papierów wartościowych	116	932 424
Zwiększenie stanu zobowiązań podporządkowanych	0	0
Wpływy z emisji akcji własnych oraz dopłat do kapitału	0	0
Pozostałe wpływy finansowe	0	0
Wydatki z tytułu działalności finansowej	(133 939)	(1 130 292)
Splata kredytów długoterminowych	(121 531)	(83 281)
Wykup dłużnych papierów wartościowych	0	(1 033 215)
Zmniejszenie stanu zobowiązań podporządkowanych	0	0
Wydatki z tytułu kosztów emisji	0	0
Umorzenie akcji	0	0
Płatności dywidend i innych wypłat na rzecz właścicieli	0	0
Pozostałe wydatki finansowe	(12 408)	(13 796)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	86 697	(89 380)

D. ZMIANA STANU ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH NETTO (A + B + C)	(3 333 725)	2 100 602
E. ŚRODKI PIENIĘŻNE NA POZĄTEK OKRESU SPRAWOZDAWCZEGO	6 851 154	5 398 463
F. ŚRODKI PIENIĘŻNE NA KONIEC OKRESU SPRAWOZDAWCZEGO (D+E)	3 517 429	7 499 065

4. NOTY DO SKONSOLIDOWANYCH DANYCH FINANSOWYCH

Nota (1) Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze obejmujące:

	1.01.2016 - 30.09.2016	1.07.2016 - 30.09.2016	1.01.2015 - 30.09.2015	1.07.2015 - 30.09.2015
Środki w banku centralnym	19 202	6 519	18 978	6 031
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	406	113	788	206
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	1 224 203	406 281	1 228 642	405 853
Transakcje z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu	7 710	2 164	19 366	9 398
Instrumenty pochodne zabezpieczające	254 111	85 311	254 405	89 287
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu (dłużne papiery wartościowe)	3 769	769	30 591	13 975
Inwestycyjne papiery wartościowe	193 168	70 112	183 664	61 729
Razem:	1 702 569	571 269	1 736 434	586 479

Przychody odsetkowe za III kwartały roku 2016 zawierają odsetki naliczone od kredytów z rozpoznaną utratą wartości w kwocie 44 259 tys. zł (odpowiednio dla danych porównywalnych za III kwartały 2015 kwota tych odsetek wynosiła 57 690 tys. zł). Niniejsze przychody odsetkowe obliczane są w oparciu o kwoty zaangażowania netto uwzględniające dokonane odpisy z tytułu utraty wartości.

Nota (2) Koszty z tytułu odsetek i podobne koszty obejmujące:

	1.01.2016 - 30.09.2016	1.07.2016 - 30.09.2016	1.01.2015 - 30.09.2015	1.07.2015 - 30.09.2015
Depozyty bankowe	(9 216)	(3 027)	(15 999)	(7 117)
Kredyty i pożyczki od banków i innych instytucji monetarnych	(8 091)	(2 504)	(40 402)	(13 456)
Transakcje z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	(8 438)	(2 754)	(43 170)	(17 169)
Zobowiązania wobec klientów	(524 919)	(167 856)	(575 715)	(184 648)
Zobowiązania podporządkowane	(9 703)	(3 129)	(10 256)	(3 353)
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	(25 146)	(8 899)	(34 663)	(11 577)
Inne	(392)	(130)	(494)	(165)
Razem:	(585 905)	(188 298)	(720 699)	(237 485)

Nota (3) Przychody z tytułu prowizji

	1.01.2016 - 30.09.2016	1.07.2016 - 30.09.2016	1.01.2015 - 30.09.2015	1.07.2015 - 30.09.2015
Prowizje za prowadzenie rachunków	60 853	20 200	66 021	22 486
Prowizje za realizację przelewów, wpłat i wypłat gotówkowych oraz inne transakcje płatnicze	39 684	13 607	36 523	12 473
Prowizje z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek	104 681	33 543	87 939	30 169
Prowizje z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń	9 286	2 617	9 497	2 902
Prowizje za obsługę kart płatniczych i kredytowych	109 628	38 761	100 395	34 524
Prowizje z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych	45 431	19 731	62 364	21 336
Prowizje z tytułu dystrybucji jednostek uczestnictwa i innych produktów oszczędnościowych	52 287	20 989	72 836	22 227
Prowizje z tytułu działalności maklerskiej i powierniczej	14 469	5 079	15 462	4 598
Prowizje z tytułu funduszy inwestycyjnych zarządzanych przez Grupę	59 298	19 934	65 610	22 245
Pozostałe prowizje	13 945	4 778	10 721	3 425
Razem:	509 562	179 239	527 368	176 385

Nota (4) Koszty z tytułu prowizji

	1.01.2016 - 30.09.2016	1.07.2016 - 30.09.2016	1.01.2015 - 30.09.2015	1.07.2015 - 30.09.2015
Prowizje za prowadzenie rachunków	(1 001)	(367)	(922)	(328)
Prowizje za realizację przelewów, wpłat i wypłat gotówkowych oraz inne transakcje płatnicze	(1 614)	(562)	(1 442)	(525)
Prowizje z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek	(14 840)	(4 228)	(13 074)	(3 982)
Prowizje za obsługę kart płatniczych i kredytowych	(51 321)	(18 355)	(44 520)	(15 795)
Prowizje z tytułu działalności maklerskiej i powierniczej	(2 509)	(840)	(2 400)	(850)
Prowizje z tytułu funduszy inwestycyjnych zarządzanych przez Grupę	(6 491)	(2 104)	(5 466)	(2 084)
Pozostałe prowizje	(7 458)	(2 591)	(3 818)	(1 234)
Razem:	(85 234)	(29 047)	(71 642)	(24 798)

Nota (5a) Wynik z inwestycyjnych aktywów finansowych

	1.01.2016 - 30.09.2016	1.07.2016 - 30.09.2016	1.01.2015 - 30.09.2015	1.07.2015 - 30.09.2015
Operacje instrumentami dłużnymi	21 976	2 545	39 137	12 642
Operacje instrumentami kapitałowymi i jednostkami uczestnictwa	283 038	0	0	0
Razem:	305 014	2 545	39 137	12 642

Jak wcześniej informowano, jako członek Visa Europe Ltd., Bank jest jednym z beneficjentów transakcji zawartej w dniu 2 listopada 2015 pomiędzy Visa Inc. oraz Visa Europe Ltd. Bank w wyniku konwersji otrzymał 59,2 miliona Euro w gotówce, 21 493 akcji uprzywilejowanych i jest uprawniony do otrzymania płatności odroczonej w kwocie około 5 milionów Euro pomniejszonej o ewentualne korekty.

Rozliczenie transakcji VISA odbyło się w dniu 21 czerwca 2016 roku i miało znaczący, pozytywny wpływ na wyniki Banku w I połowie 2016: przychody brutto z tego tytułu wyniosły 283 mln złotych. W celu oszacowania wartości godziwej odroczonej płatności i akcji uprzywilejowanych, uwzględniono wartość pieniądza w czasie, okres konwersji akcji uprzywilejowanych na akcje zwykłe VISA oraz korekty wynikające ze sporów (bieżących lub potencjalnych) których stroną byłaby VISA lub Bank.

Nota (5b) Wynik z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany

	1.01.2016 - 30.09.2016	1.07.2016 - 30.09.2016	1.01.2015 - 30.09.2015	1.07.2015 - 30.09.2015
Operacje papierami wartościowymi	1 428	(316)	(10 117)	(1 894)
Operacje instrumentami pochodnymi	23 458	4 502	62 566	(9 169)
Wynik z rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej:	72	0	27	(110)
- wynik z instrumentów zabezpieczających	866	0	193	(141)
- wynik z pozycji zabezpieczanej	(794)	0	(166)	31
Wynik z pozycji wymiany	101 261	39 157	74 449	44 590
Koszty operacji finansowych	(1 334)	(467)	(1 628)	(533)
Razem:	124 885	42 876	125 297	32 884

Nota (6) Koszty działania

	1.01.2016 - 30.09.2016	1.07.2016 - 30.09.2016	1.01.2015 - 30.09.2015	1.07.2015 - 30.09.2015
Koszty pracownicze	(417 237)	(139 323)	(411 062)	(135 899)
Wynagrodzenia	(346 600)	(117 263)	(340 801)	(114 275)
Narzuty na wynagrodzenia	(58 357)	(18 172)	(58 043)	(17 622)
Świadczenia na rzecz pracowników, w tym:	(12 280)	(3 888)	(12 218)	(4 002)
rezerwy na odprawy emerytalne	68	0	(299)	(174)
rezerwy na niewykorzystane urlopy	(9)	(2)	(13)	(4)
pozostałe	(12 339)	(3 886)	(11 906)	(3 824)
Koszty ogólnie - administracyjne	(371 980)	(125 453)	(363 567)	(117 500)
Koszty reklamy, promocji i reprezentacji	(34 301)	(13 270)	(33 020)	(7 873)
Koszty informatyki i łączności	(55 333)	(19 002)	(52 393)	(17 670)
Koszty wynajmu	(132 259)	(41 335)	(129 715)	(43 124)
Koszty utrzymania budynków, wyposażenia, materiałów	(19 724)	(6 729)	(20 223)	(6 576)
Koszty bankomatów i obsługi gotówki	(12 528)	(4 286)	(12 442)	(4 350)
Koszty usług doradczych, audytowych, prawniczych, tłumaczeń	(15 590)	(7 097)	(8 676)	(3 581)
Podatki i opłaty różne	(12 281)	(3 875)	(11 152)	(3 121)
Koszty KIR	(3 285)	(1 144)	(3 006)	(1 023)
Koszty PFRON	(3 686)	(1 249)	(3 737)	(1 231)
Koszty BFG	(45 905)	(15 345)	(49 094)	(16 364)
Koszty Nadzoru Finansowego	(3 940)	(1 261)	(2 883)	(1 205)
Pozostałe	(33 148)	(10 860)	(37 226)	(11 382)
Razem:	(789 217)	(264 776)	(774 629)	(253 399)

Nota (7) Koszty z tytułu utraty wartości aktywów finansowych

	1.01.2016 - 30.09.2016	1.07.2016 - 30.09.2016	1.01.2015 - 30.09.2015	1.07.2015 - 30.09.2015
Z tytułu odpisów dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(153 374)	(53 544)	(201 885)	(68 743)
Utworzenie odpisów dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(476 078)	(133 712)	(563 904)	(177 742)
Odwrocenie odpisów dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom	286 867	61 700	331 336	79 188
Kwoty odzyskane z tytułu kredytów uprzednio spisanych w ciężar rezerw	11 686	72	1 339	219
Sprzedaż wierzytelności	24 151	18 396	29 344	29 592
Z tytułu odpisów dla papierów wartościowych	27	4	(27)	6
Utworzenie odpisów dla papierów wartościowych	0	0	(27)	6
Odwrocenie odpisów dla papierów wartościowych	27	4	0	0
Z tytułu odpisów dla zobowiązań pozabilansowych	(3 550)	1 402	6 509	517
Utworzenie odpisów dla zobowiązań pozabilansowych	(7 910)	513	(4 994)	(125)
Odwrocenie odpisów dla zobowiązań pozabilansowych	4 360	889	11 503	642
Razem:	(156 897)	(52 138)	(195 403)	(68 220)

Nota (8a) Podatek dochodowy ujęty w rachunku zysków i strat

	1.01.2016 - 30.09.2016	1.07.2016 - 30.09.2016	1.01.2015 - 30.09.2015	1.07.2015 - 30.09.2015
Bieżący podatek	(220 054)	(55 141)	(129 390)	(48 935)
Podatek odroczony:	16 967	1 724	2 037	8 745
Powstanie i odwrócenie różnic przejściowych	18 698	1 600	1 920	8 690
Powstanie / (Wykorzystanie) straty podatkowej	(1 731)	124	117	55
Razem obciążenie podatkowe w rachunku zysków i strat:	(203 087)	(53 417)	(127 353)	(40 190)

Nota (8b) Efektywna stawka podatkowa

	1.01.2016 - 30.09.2016	1.07.2016 - 30.09.2016	1.01.2015 - 30.09.2015	1.07.2015 - 30.09.2015
Wynik finansowy brutto	772 848	192 229	620 835	205 865
Ustawowa stawka podatkowa	19%	19%	19%	19%
Podatek dochodowy wg obowiązującej stawki podatkowej 19%	(146 841)	(36 523)	(117 959)	(39 115)
Wpływ różnic trwałych na obciążenia podatkowe:	(56 121)	(15 944)	(10 927)	(3 982)
Przychody niepodlegające opodatkowaniu	926	413	1 093	222
Przychody z tytułu dywidend	341	4	429	168
Rozwiązanie pozostałych rezerw	585	447	415	54
Pozostałe	0	(38)	249	0
Koszty nie stanowiące kosztów podatkowych	(57 047)	(16 357)	(12 020)	(4 204)
Strata na zbyciu wierzytelności	(11 423)	(8 510)	(1 625)	(1 622)
Składka PFRON	(700)	(236)	(710)	(235)
Oplata ostrożnościowa BFG	(4 126)	(1 379)	(2 468)	(823)
Podatek bankowy	(24 309)	(9 007)	0	0
Koszty rezerw na należności faktoringowe	(2 334)	104	(1 624)	(547)
Wierzytelności spisane w ciężar rezerw	(1 335)	(132)	(566)	(181)
Koszty postępowań sądowych i spraw spornych	(8 213)	(373)	(3 337)	(85)
Koszty amortyzacji i ubezpieczeń samochodów osobowych w części przekraczającej 20.000 Euro	(1 421)	(65)	(864)	(287)
Pozostałe	(3 186)	3 241	(826)	(424)
Kwota ujemnych różnic przejściowych, w związku z którymi nie ujęto w bilansie składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego	(125)	(950)	2 907	2 907
Należność / (Zobowiązanie) wynikające z art. 38a CIT	0	0	(1 374)	0
Razem obciążenie podatkowe w rachunku zysków i strat	(203 087)	(53 417)	(127 353)	(40 190)

Nota (8c) Podatek odroczony ujęty bezpośrednio w kapitale własnym

	30.09.2016	31.12.2015
Wycena papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	(3 339)	(47 370)
Wycena instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	36 474	42 732
Zyski / (straty) aktuarialne	356	356
Podatek odroczony ujęty bezpośrednio w kapitałach:	33 491	(4 282)

Począwszy od 1 stycznia 2011 r. Bank utworzył łącznie z jednostką zależną - spółką Millennium Service Sp. z o.o., Podatkową Grupę Kapitałową (PGK). PGK jest instytucją prawa podatkowego przewidzianą przepisami ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych. Jej istotą jest skupienie dwóch lub więcej podmiotów powiązanych kapitałowo pod postacią jednego podatnika podatku dochodowego od osób prawnych. Utworzenie PGK nie prowadzi do powstania nowego podmiotu, a konsolidacja dokonuje się wyłącznie na poziomie rozliczeń w podatku dochodowym od osób prawnych.

Zawiązanie PGK ma na celu zwiększenie efektywności zarządzania w obszarze podatkowym w ramach Grupy Kapitałowej Banku oraz ograniczenie ryzyk wynikających z obowiązków w zakresie rozliczeń z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych, poprzez centralizację kompetencji wynikającą z przeniesienia na jeden podmiot obowiązków w zakresie obliczania i wpłacania podatku.

Postępowania kontrolne Urzędu Kontroli Skarbowej w Banku Millennium S.A.

W następstwie kontroli skarbowej przeprowadzonej w Banku w roku 2011 Urząd Kontroli Skarbowej zakwestionował prawidłowość rozliczenia podatku dochodowego za rok 2005, mającego swe konsekwencje dla kolejnych lat podatkowych. Bank stojąc na stanowisku uznającym prawidłowość dokonanego przez siebie rozliczenia podatku, uznał jednak za celowe podjęcie kroków proceduralnych polegających na: (i) korekcie rozliczeń za lata 2005-2010, (ii) uiszczeniu (w listopadzie 2011 r.) kwestionowanej należności 69 mln zł (celem uniknięcia ryzyka obciążenia odsetkowego) i (iii) wystąpieniu o zwrot ww. kwoty do organu skarbowego.

W dniu 26 stycznia 2016 roku Naczelny Sąd Administracyjny wydał sześć wyroków w sprawie skarg kasacyjnych złożonych przez Bank, dotyczących określenia wysokości straty lub podatku dochodowego w podatku dochodowym od osób prawnych. W pięciu z nich oddalił skargi Banku. W sprawie za rok podatkowy 2006 uchylił wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego (WSA) i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania przez WSA. W dniu 10 maja 2016 roku WSA wydał wyrok, w którym uchylił decyzję Izby Skarbowej oraz poprzedzającą ją decyzję II Mazowieckiego Urzędu Skarbowego i umorzył postępowanie w sprawie wymiaru podatku CIT za rok podatkowy 2006. Pisemne uzasadnienie wyroku, o którym mowa powyżej, Bank otrzymał w dniu 19 lipca 2016 r.

Nota (9) Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym

	30.09.2016	31.12.2015
Rachunki bieżące	339 154	284 706
Lokaty udzielone	1 027 196	2 061 664
Kredyty i pożyczki udzielone	2	0
Odsetki	2 151	2 393
Razem należności brutto	1 368 503	2 348 763
Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości	0	(9)
Razem należności netto	1 368 503	2 348 754

Nota (10a) Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu) oraz korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej

	30.09.2016	31.12.2015
Dłużne papiery wartościowe	415 012	408 572
Papiery wartościowe Skarbu Państwa	414 998	408 572
a) bony	0	0
b) obligacje	414 998	408 572
Pozostałe papiery wartościowe	14	0
a) bony	0	0
b) obligacje	14	0
Instrumenty kapitałowe	896	1 682
Kwotowane na aktywnym rynku	896	1 682
a) podmiotów finansowych	0	0
b) podmiotów niefinansowych	896	1 682
Korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	13 195	22 152
Dodatnia wycena pochodnych instrumentów finansowych	230 029	336 244
Razem:	659 132	768 650

Nota (10b) Wycena pochodnych instrumentów finansowych i korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej oraz Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych wg stanu na 30.09.2016

	Wartości godziwe		
	Razem	Aktywa	Pasywa
1. Instrumenty pochodne na stopę procentową	(18 566)	143 138	161 704
Kontrakty na przyszłą stopę procentową (FRA)	0	0	0
Swapy na stopę procentową (IRS)	(18 566)	143 138	161 704
Pozostałe kontrakty na stopę procentową: opcje	0	0	0
2. Walutowe instrumenty pochodne	23 777	57 841	34 064
Kontrakty walutowe	(8 879)	4 031	12 910
Swapy walutowe	31 771	37 744	5 973
Pozostałe kontrakty walutowe (CIRS)	885	16 066	15 181
Opcje walutowe	0	0	0
3. Instrumenty wbudowane	(26 790)	7	26 797
Opcje wbudowane w depozyty	(20 102)	0	20 102
Opcje wbudowane w emitowane papiery wartościowe	(6 688)	7	6 695
4. Opcje na indeksy	26 644	29 043	2 399
Wycena pochodnych instrumentów finansowych, razem:	5 065	230 029	224 964
Wycena pozycji zabezpieczanych z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej		13 195	11 746
Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych		0	127 805

Nota (10c) Wycena pochodnych instrumentów finansowych i korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej oraz Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych wg stanu na 31.12.2015

	Wartości godziwe		
	Razem	Aktywa	Pasywa
1. Instrumenty pochodne na stopę procentową	17 828	254 288	236 460
Kontrakty na przyszłą stopę procentową (FRA)	417	452	35
Swapy na stopę procentową (IRS)	17 411	253 835	236 424
Pozostałe kontrakty na stopę procentową: opcje	0	1	1
2. Walutowe instrumenty pochodne	(7 491)	39 667	47 158
Kontrakty walutowe	(5 358)	6 628	11 986
Swapy walutowe	8 442	30 997	22 555
Pozostałe kontrakty walutowe (CIRS)	(10 575)	2 042	12 617
Opcje walutowe	0	0	0
3. Instrumenty wbudowane	(38 642)	0	38 642
Opcje wbudowane w depozyty	(31 623)	0	31 623
Opcje wbudowane w emitowane papiery wartościowe	(7 019)	0	7 019
4. Opcje na indeksy	38 273	42 289	4 016
Wycena pochodnych instrumentów finansowych, razem:	9 968	336 244	326 276
Wycena pozycji zabezpieczanych z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej		22 152	18 413
Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych			0

W ciągu trzech kwartałów 2016 roku miały miejsce następujące zmiany w stosowanych relacjach zabezpieczających:

- wygasły transakcje zabezpieczające zawarte w celu zabezpieczenia wartości godziwej portfela stałoprocentowych zobowiązań walutowych i portfela zmiennoprocentowych należności walutowych;
- w pierwszym kwartale 2016 ustanowiona została nowa relacja zabezpieczająca zmienność przepływów pieniężnych z tytułu przyszłych wpływów denominowanych w walutach obcych, zakończona w czerwcu br. w związku z otrzymaniem przepływów z transakcji zabezpieczanej.

Ostatecznie na dzień 30.09.2016 Grupa stosowała rachunkowość zabezpieczeń do poniższych relacji:

	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel złotych kredytów hipotecznych	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel walutowych kredytów hipotecznych oraz finansujących je zobowiązań złotych
Opis relacji zabezpieczającej	Grupa zabezpiecza ryzyko zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez złote kredyty hipoteczne. Zmienność przepływów pieniężnych wynika z ryzyka stopy procentowej.	Grupa zabezpiecza ryzyko zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez walutowe kredyty hipoteczne oraz przez zobowiązania złote stanowiące bazę finansową dla tych kredytów. Zmienność przepływów pieniężnych wynika z ryzyka walutowego oraz ryzyka stopy procentowej.
Pozycje zabezpieczane	Przepływy pieniężne wynikające z portfela złotych kredytów hipotecznych.	Przepływy pieniężne wynikające z portfela walutowych kredytów hipotecznych oraz finansujących je depozytów złotych i wyemitowanych złotych dłużnych papierów wartościowych.
Instrumenty zabezpieczające	Transakcje IRS	Transakcje CIRS
Prezentacja wyniku na transakcjach zabezpieczanych i zabezpieczających	Efektywna część wyceny instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w kapitale z aktualizacji wyceny; odsetki zarówno od instrumentów zabezpieczających jaki i od instrumentów zabezpieczanych ujmowane są w wyniku odsetkowym.	Efektywna część wyceny instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w kapitale z aktualizacji wyceny; odsetki zarówno od instrumentów zabezpieczających jaki i od instrumentów zabezpieczanych ujmowane są w wyniku odsetkowym; wycena instrumentów zabezpieczających oraz zabezpieczanych z tytułu różnic kursowych ujmowana jest jako Wynik na instrumentach wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany.

Nota (11a) Rachunkowość zabezpieczeń wg stanu na 30.09.2016

	Wartości godziwe		
	Razem	Aktywa	Pasywa
Instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie przepływów pieniężnych związane ze stopą procentową i/lub kursem walutowym			
Kontrakty CIRS	(1 103 260)	58 250	1 161 510
Kontrakty IRS	10 134	10 789	655
Kontrakty FX Forward	0	0	0
Razem:	(1 093 126)	69 039	1 162 165

Wg stanu na 30.09.2016 r. nie wystąpiły czynne relacje zabezpieczające wartość godziwą.

Nota (11b) Rachunkowość zabezpieczeń wg stanu na 31.12.2015

	Wartości godziwe			Korekta do wartości godziwej zabezpieczanych pozycji z tytułu zabezpieczanego ryzyka (*)
	Razem	Aktywa	Pasywa	
Instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie wartości godziwej z tytułu ryzyka stopy procentowej				
Kontrakty CIRS	(140 909)	0	140 909	794
Instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie przepływów pieniężnych związane ze stopą procentową i/lub kursem walutowym				
Kontrakty CIRS	(1 930 002)	60 538	1 990 540	x
Kontrakty IRS	9 691	10 295	604	x
Kontrakty Forward	0	0	0	x
Razem:	(2 061 220)	70 833	2 132 053	x

(*) - Korekta do wartości godziwej zabezpieczanych pozycji z tytułu zabezpieczanego ryzyka dla czynnych relacji zabezpieczających, za rok 2015, wyniosła 794 tys. PLN, z czego 5 782 tys. PLN dotyczyło zabezpieczanych aktywów, a 4 988 tys. PLN zabezpieczanych pasywów.

Nota (12a) Kredyty i pożyczki udzielone klientom

	30.09.2016	31.12.2015
Kredyty i pożyczki udzielone	41 533 434	41 852 945
- podmiotom gospodarczym	8 437 895	8 705 526
- klientom indywidualnym	32 711 438	32 729 850
- jednostkom budżetowym	384 101	417 569
Należności z tytułu kart płatniczych	693 261	684 841
- od podmiotów gospodarczych	24 191	27 481
- od klientów indywidualnych	669 070	657 360
Skupione wierzytelności	162 377	212 369
- podmiotów gospodarczych	162 377	212 369
- jednostek budżetowych	0	0
Zrealizowane gwarancje i poręczenia	13 706	12 551
Dłużne papiery wartościowe uprawnione do redyskonta w Banku Centralnym	5 124	5 217
Należności z tytułu leasingu finansowego	5 100 120	4 777 112
Inne	1 935	4 509
Odsetki	274 461	280 765
Razem brutto:	47 784 418	47 830 309
Odpisy aktualizujące wartość należności	(1 393 378)	(1 460 928)
Razem netto:	46 391 040	46 369 381

Nota (12b) Jakość portfela kredytów i pożyczek udzielonych klientom

	30.09.2016	31.12.2015
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (brutto)	47 784 418	47 830 309
- z rozpoznaną utratą wartości	2 181 785	2 204 196
- bez utraty wartości	45 602 633	45 626 113
Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości	(1 393 378)	(1 460 928)
- na ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości	(1 230 138)	(1 305 327)
- na poniesione ale jeszcze niezareportowane straty (IBNR)	(163 240)	(155 601)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (netto):	46 391 040	46 369 381

Nota (12c) Podział portfela kredytów i pożyczek udzielonych klientom według metody szacunku utraty wartości

	30.09.2016	31.12.2015
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (brutto)	47 784 418	47 830 309
- wyceniane indywidualnie	882 855	940 590
- wyceniane portfelowo	46 901 563	46 889 719
Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości	(1 393 378)	(1 460 928)
- utworzony na bazie analizy indywidualnej	(463 479)	(561 994)
- utworzony na bazie analizy kolektywnej	(929 899)	(898 934)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (netto):	46 391 040	46 369 381

Nota (12d) Podział portfela kredytów i pożyczek udzielonych klientom według rodzaju klientów

	30.09.2016	31.12.2015
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (brutto)	47 784 418	47 830 309
- korporacyjnym	14 174 075	14 215 133
- indywidualnym	33 610 343	33 615 176
Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości	(1 393 378)	(1 460 928)
- utworzony na należności od klientów korporacyjnych	(612 604)	(751 705)
- utworzony na należności od klientów indywidualnych	(780 774)	(709 223)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (netto):	46 391 040	46 369 381

Nota (12e) Zmiana stanu odpisów z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek

	01.01.2016 - 30.09.2016	01.01.2015 - 31.12.2015
Stan na początek okresu	1 460 928	1 358 255
Zmiana w wartości rezerw:	(67 550)	102 673
Odpisy dokonane w okresie	476 078	724 872
Wartości spisane w ciężar odpisów	(44 618)	(73 430)
Odwrócenie odpisów w okresie	(286 858)	(440 062)
Sprzedaż wierzytelności	(210 482)	(118 773)
Zmiana z tytułu różnic kursowych	1 068	10 466
Inne	(2 738)	(400)
Stan na koniec okresu:	1 393 378	1 460 928

Nota (13) Inwestycyjne aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

	30.09.2016	31.12.2015
Dłużne papiery wartościowe	15 141 446	13 647 734
Papiery wartościowe Skarbu Państwa	14 236 794	9 375 707
a) bony	0	0
b) obligacje	14 236 794	9 375 707
Papiery wartościowe banku centralnego	763 737	4 198 776
a) bony	763 737	4 198 776
b) obligacje	0	0
Pozostałe papiery wartościowe:	140 915	73 251
a) notowane	80 864	0
b) nienotowane	60 051	73 251
Udziały i akcje w innych jednostkach	42 615	226 586
Inne instrumenty finansowe	20	0
Razem aktywa finansowe dostępne do sprzedaży:	15 184 081	13 874 320

Nota (14) Odpisy z tytułu utraty wartości wybranych składników aktywów

Odpisy aktualizujące:	inwestycyjne papiery wartościowe	rzeczowe aktywa trwałe	wartości niematerialne	aktywa trwałe do zbycia	inne aktywa
Stan na 01.01.2016	44	17 719	3 988	136	4 843
- Utworzenie odpisów	0	1 387	0	0	3 548
- Odwrócenie odpisów	(27)	(8 300)	0	0	(902)
- Wykorzystanie	0	(691)	0	0	(999)
- Sprzedaż aktywów	0	(665)	0	0	0
- Inne zmiany	(2)	0	0	0	0
Stan na 30.09.2016	15	9 450	3 988	136	6 490

Odpisy aktualizujące:	inwestycyjne papiery wartościowe	rzeczowe aktywa trwałe	wartości niematerialne	aktywa trwałe do zbycia	inne aktywa
Stan na 01.01.2015	29	19 519	3 988	142	4 803
- Utworzenie odpisów	33	0	0	0	2 424
- Odwrócenie odpisów	(18)	0	0	(6)	(3 668)
- Wykorzystanie	0	0	0	0	(1 366)
- Sprzedaż aktywów	0	0	0	0	0
- Inne zmiany	0	(1 800)	0	0	2 650
Stan na 31.12.2015	44	17 719	3 988	136	4 843

Nota (15) Aktywa / Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

	30.09.2016		31.12.2015			
	Aktywo z tytułu odroczonego podatku	Rezerwa na odroczone podatki dochodowy	Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto	Aktywo z tytułu odroczonego podatku		Rezerwa na odroczone podatki dochodowy
Różnica pomiędzy amortyzacją podatkową a bilansową	80 088	(13 129)	66 959	78 207	(11 957)	66 250
Wycena bilansowa instrumentów finansowych	295 816	(313 439)	(17 623)	470 859	(487 732)	(16 873)
Niezrealizowane należności/ zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych	17 705	(27 555)	(9 850)	27 570	(41 924)	(14 354)
Odsetki do zapłaceniu/otrzymania od lokat i papierów wartościowych	31 513	(33 355)	(1 842)	39 353	(33 307)	6 046
Odsetki i dyskonto od kredytów i wierzytelności	14	(23 590)	(23 576)	14	(8 283)	(8 269)
Przychody i koszty rozliczane wg efektywnej stopy procentowej	84 287	(1 228)	83 059	73 086	(1 385)	71 701
Rezerwy na kredyty stanowiące różnice przejściowe	111 953	0	111 953	105 466	0	105 466
Świadczenia pracownicze	13 051	0	13 051	14 768	0	14 768
Rezerwy na koszty	19 949	0	19 949	13 103	0	13 103
Wycena aktywów inwestycyjnych, zabezpieczenia przepływów środków pieniężnych oraz zyski/straty aktuarialne odniesione na kapitał z aktualizacji wyceny	36 830	(3 339)	33 491	43 088	(47 370)	(4 282)
Straty podatkowe do odliczenia w przyszłości	1 178	0	1 178	2 910	0	2 910
Pozostałe	6 350	(3 640)	2 710	5 069	(3 924)	1 145
Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto	698 734	(419 275)	279 459	873 493	(635 882)	237 612

Nota (16) Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych

	30.09.2016	31.12.2015
W rachunku bieżącym	126 133	114 518
Depozyty terminowe	385 709	498 235
Otrzymane kredyty i pożyczki	934 330	829 770
Odsetki	2 811	1 398
Razem:	1 448 983	1 443 921

Nota (17) Zobowiązania wobec klientów wg struktury rodzajowej

	30.09.2016	31.12.2015
Zobowiązania wobec klientów indywidualnych	38 227 192	35 616 412
Rachunki bieżące	21 106 939	17 014 894
Depozyty terminowe	16 962 350	18 396 274
Inne	79 580	83 380
Naliczone odsetki	78 323	121 864
Zobowiązania wobec podmiotów gospodarczych	13 434 694	15 991 260
Rachunki bieżące	5 011 205	4 799 248
Depozyty terminowe	8 149 782	10 938 440
Inne	257 298	222 601
Naliczone odsetki	16 409	30 971
Zobowiązania wobec jednostek budżetowych	2 635 846	1 202 717
Rachunki bieżące	859 280	741 988
Depozyty terminowe	1 732 298	427 940
Inne	42 146	31 761
Naliczone odsetki	2 122	1 028
Razem:	54 297 732	52 810 389

Nota (18) Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

	01.01.2016 - 30.09.2016	01.01.2015 - 31.12.2015
Stan na początek okresu	1 134 250	1 739 460
Zwiększenia, z tytułu:	555 512	1 114 847
- emisja obligacji Banku	29 577	961 499
- emisja obligacji Millennium Leasing	375 200	0
- emisja bankowych papierów wartościowych	125 589	109 790
- naliczenie odsetek	25 146	43 558
Zmniejszenia, z tytułu:	(361 829)	(1 720 057)
- wykup obligacji Banku	(29 461)	(1 532 681)
- wykup obligacji Millennium Leasing	(184 800)	0
- wykup bankowych papierów wartościowych	(120 943)	(140 708)
- wypłata odsetek	(26 625)	(46 668)
Stan na koniec okresu	1 327 933	1 134 250

Nota (19) Rezerwy

	01.01.2016 - 30.09.2016	01.01.2015 - 31.12.2015
Rezerwa na zobowiązania pozabilansowe		
Stan na początek okresu	14 239	27 692
Utworzenie rezerw	7 910	5 052
Rozwiązanie rezerw	(4 360)	(18 506)
Różnice kursowe	(108)	1
Stan na koniec okresu	17 681	14 239
Rezerwy na roszczenia sporne		
Stan na początek okresu	16 609	70 882
Utworzenie rezerw	35 318	28 748
Rozwiązanie rezerw	(3 193)	(2 516)
Wykorzystanie rezerw w ciągu okresu	(30 518)	(77 534)
Inne / reklasyfikacja	2 438	(2 971)
Stan na koniec okresu	20 654	16 609
Razem:	38 335	30 848

5. ZMIANY W PROCESIE ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

Zarządzanie ryzykiem odgrywa kluczową rolę w strategii zrównoważonego i stabilnego rozwoju Grupy Banku Millennium, służąc optymalizacji proporcji pomiędzy ryzykiem i zwrotem w ramach różnych linii biznesowych, jak również utrzymaniu adekwatnego profilu ryzyka w zakresie kapitału i płynności.

Ryzyko kredytowe

W III kwartale 2016 roku Grupa Banku Millennium w segmencie detalicznym kontynuowała proces optymalizacji metodologii, narzędzi i procesów zarządzania ryzykiem kredytowym.

Bank realizował zmiany do metodologii i procesów w zakresie kredytów konsumpcyjnych wynikających z rozszerzenia oferty kredytowej dla nowych grup klientów. Szczególną uwagę skupiono na implementacji zmian dotyczących kredytów konsumpcyjnych w zakresie metodologii oceny zdolności kredytowej, narzędzi i procesów kredytowych. Zmiany były następstwem realizacji zaleceń Komisji Nadzoru Finansowego w zakresie wdrożenia zasad Rekomendacji T. Dodatkowo w segmencie detalicznym Grupa dokonała przeglądu i modyfikacji zasad filtrów ryzyka i zakresu wykorzystania danych zewnętrznych do oceny kredytowej klientów, stosownie do aktualnej oceny ryzyka.

Wszystkie powyższe zmiany miały na celu usprawnienie procesu kredytowego oraz ujednoczenia zasad dotyczących identyfikacji ryzyka występującego w procesie przyznawania produktów kredytowych klientom segmentu detalicznego.

W segmencie korporacyjnym Grupa skoncentrowała się na rozwoju modeli ryzyka kredytowego. Dokonano również weryfikacji wybranych limitów branżowych. Podobnie jak w poprzednich okresach kontynuowano prace nad doskonaleniem procesów kredytowych i monitorowania oraz wspierających je narzędzi informatycznych.

Struktura kredytów i pożyczek udzielonych klientom i bankom oraz podstawowe wskaźniki portfela kredytowego przedstawiają się następująco:

	30.09.2016		31.12.2015	
	Kredyty i pożyczki dla klientów	Kredyty i pożyczki dla banków	Kredyty i pożyczki dla klientów	Kredyty i pożyczki dla banków
Nie przeterminowane i bez rozpoznanej utraty wartości	44 194 409	1 368 503	44 189 366	2 348 763
Przeterminowane(*), bez rozpoznanej utraty wartości	1 408 224	0	1 436 747	0
Łącznie bez rozpoznanej utraty wartości	45 602 633	1 368 503	45 626 113	2 348 763
Z rozpoznąą utratą wartości	2 181 785	0	2 204 196	0
Razem brutto	47 784 418	1 368 503	47 830 309	2 348 763
Odpisy z tytułu utraty wartości, łącznie z IBNR	(1 393 378)	0	(1 460 928)	(9)
Razem netto	46 391 040	1 368 503	46 369 381	2 348 754
Kredyty z rozpoznąą utratą wartości / kredyty ogółem	4,57%	0,00%	4,61%	0,00%

(*) Należności przeterminowane do 4 dni włącznie są traktowane jako techniczne i nie są wykazywane w tej kategorii.

Ryzyko rynkowe

Główną miarą, stosowaną przez Grupę w celu oceny ryzyk rynkowych jest parametryczny model VaR (wartość narażona na ryzyko) - spodziewana strata, która może powstać na portfelu w określonym czasie (10-dniowy okres utrzymania) oraz z określonym prawdopodobieństwem (99% poziom ufności) z tytułu niekorzystnego ruchu na rynku. Pomiar, monitorowanie oraz raportowanie ryzyka rynkowego odbywa się codziennie, zarówno indywidualnie dla każdego z obszarów odpowiedzialnych za podejmowanie ryzyka i zarządzanie nim, jak i na bazie skonsolidowanej, z uwzględnieniem efektu dywersyfikacji istniejącej pomiędzy poszczególnymi portfelami. Wszystkie ewentualne przekroczenia limitów na ryzyko rynkowe są raportowane i udokumentowane oraz ratyfikowane na odpowiednim poziomie kompetencji.

W III kwartale 2016 roku limity ograniczające ryzyko rynkowe nie uległy zmianie.

Wskaźniki VaR dla Grupy, czyli łącznie dla Księgi Handlowej oraz Księgi Bankowej, pozostawały w analizowanym okresie średnio na poziomie ok. 45,4 mln PLN (16% limitu) oraz ok. 43,1 mln PLN (15% limitu) na koniec września 2016. Ekspozycje na ryzyko rynkowe w ujęciu VaR w Grupie, w podziale na typy ryzyka, przedstawiono w poniżej tabeli (tys. PLN).

Miary VaR dla ryzyka rynkowego

	30.09.2016		VaR (3 kwartał 2016)			30.06.2016	
	Ekspozycja	Wykorzystanie limitu	Średnio	Maksimum	Minimum	Ekspozycja	Wykorzystanie limitu
Ryzyko całkowite	43 072	15%	45 421	58 040	41 258	59 150	21%
Ryzyko ogólne	41 050	15%	43 234	55 818	39 102	56 928	20%
VaR stopy procentowej	41 057	15%	43 227	55 818	39 073	56 806	20%
Ryzyko kursowe	98	1%	121	1 237	13	179	1%
Efekt dywersyfikacji	0,3%					0,1%	
Ryzyko szczególne	2 022	1%	2 188	2 629	2 022	2 222	1%

W III kwartale 2016 roku całkowite limity ryzyka rynkowego w ujęciu VaR nie były przekraczane - zarówno dla całej Grupy, jak i dla Księgi Bankowej i Księgi Handlowej z osobna.

Otwarte pozycje stanowią głównie instrumenty na stopę procentową oraz instrumenty walutowe. Zgodnie ze Strategią Ryzyka przyjętą w Banku, otwarte pozycje walutowe w Banku są dozwolone, ale powinny być utrzymywane na niskim poziomie. W tym celu wprowadzono w Banku system konserwatywnych limitów na otwartą pozycję walutową (zarówno limity w ciągu dnia jak i na zamknięcie), a otwarte pozycje walutowe dozwolone są jedynie w Księdze Handlowej. W III kwartale 2016 roku całkowita pozycja walutowa (w ciągu dnia, jak również na zamknięcie) pozostawała znacznie poniżej obowiązujących limitów maksymalnych.

Oprócz wyżej wspomnianych ograniczeń ryzyka rynkowego, w Grupie obowiązują również limity maksymalnej straty dla portfeli rynków finansowych. Celem jest ograniczenie maksymalnej straty dla działalności handlowej Grupy. W przypadku osiągnięcia limitu dokonuje się przeglądu strategii zarządzania oraz zasadności przyjmowanej pozycji.

W przypadku Księgi Bankowej, głównym składnikiem ryzyka rynkowego jest ryzyko stopy procentowej. W celu zarządzania tym ryzykiem, stosuje się następujące zasady:

- Ryzyko rynkowe wynikające z działalności bankowej jest aktywnie zabezpieczane lub podlega comiesięcznemu transferowi do obszarów, które aktywnie zarządzają ryzykiem rynkowym i podlegają pomiarowi w kategoriach ekspozycji na ryzyko oraz rachunku wyników,
- Bank stosuje naturalne zabezpieczenie pomiędzy kredytami i depozytami, jak również obligacjami o stałej stopie procentowej i instrumentami pochodnymi, do zarządzania ryzykiem stopy procentowej, przy czym głównym celem jest ochrona wyniku odsetkowego netto.

Wahania rynkowych stóp procentowych mają wpływ na wynik odsetkowy netto Grupy, zarówno w krótkim jak i w średnim horyzoncie czasu, wpływając również na jego wartość ekonomiczną w perspektywie długoterminowej. Pomiar obydwu wielkości jest komplementarny w rozumieniu pełnego zakresu ryzyka stopy procentowej w Księdze Bankowej. Z tego względu, obok codziennego pomiaru ryzyka rynkowego metodą wartości zagrożonej, pomiar ryzyka stopy procentowej obejmuje dodatkowo na bazie miesięcznej miary oparte zarówno o zyski, jak i o wartość ekonomiczną. W związku ze specyfiką polskiego systemu prawnego, oprocentowanie kredytów konsumenckich jest ograniczone z góry oraz od stycznia 2016 roku nie może

przekraczać dwukrotności stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego powiększonej o 7 punktów procentowych (Bank dostosował kalkulacje do nowej formuły). Bank podlega asymetrycznym oddziaływaniom na swój wynik odsetkowy netto w przypadku zmian stóp procentowych. W sytuacji spadku stóp procentowych (włączając stopę referencyjną NBP), wpływ jest negatywny i jest zależny od części portfela kredytów uzależnionych od nowej maksymalnej stopy. Na koniec września 2016 roku wpływ na wynik z tytułu odsetek w horyzoncie następnych 12 miesięcy dla pozycji w Polskich Złotych w Księdze Bankowej w przypadku scenariusza nagłego, równoległego przesunięcia krzywej dochodowości w dół o 100 punktów bazowych był negatywny, niemniej pozostawał w ramach ustalonych wewnętrznie limitów.

Ryzyko płynności

Pomiar, monitorowanie i raportowanie ryzyka płynności odbywa się codziennie z użyciem zarówno miar określonych przez organy nadzorcze jak i wskaźników wewnętrznych, dla których zostały ustalone limity. W III kwartale 2016 Grupa wykazała się dobrą pozycją płynnościową. Wszystkie nadzorcze oraz wewnętrzne wskaźniki płynności pozostawały znacznie powyżej obowiązujących minimalnych limitów.

Zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (CRR), Grupa wyznacza wymóg pokrycia płynności (LCR). Minimalny, nadzorczy poziom wskaźnika LCR w wysokości 70%, który obowiązuje w 2016 roku, został spełniony przez Grupę. Wskaźnik ten jest wyznaczany codziennie i raportowany w okresach miesięcznych do NBP od marca 2014 roku. Wewnętrznie wskaźnik LCR szacowany jest codziennie i raportowany z pozostałymi wewnętrznymi miarami płynności do obszarów odpowiedzialnych za zarządzanie i kontrolę ryzyka płynności w Grupie na bazie dziennej.

W III kwartale 2016 roku Grupa konsekwentnie utrzymywała wskaźnik kredyty/depozyty na poziomie poniżej 100%. Wskaźnik ten, z uwzględnieniem emisji własnych dla Klientów detalicznych oraz transakcji z przyrzeczeniem odkupu z Klientami, wynosił 85% na koniec września 2016 roku (87% na koniec grudnia 2015). Grupa kontynuowała politykę inwestowania nadwyżki płynności głównie w portfel aktywów płynnych, w szczególności w polskie papiery wartościowe o niskim ryzyku szczególnym (Polskie, skarbowe papiery wartościowe, bony skarbowe i pieniężne NBP), których udział w portfelu papierów wartościowych ogółem wynosił na koniec września 2016 roku ok. 99%. W ciągu 2016 roku, portfel ten wzrósł z 14,0 miliardów na koniec grudnia 2015 roku (21% aktywów ogółem) do 15,4 miliardów PLN na koniec września 2016 roku (23% aktywów ogółem). Aktywa te charakteryzują się wysokim poziomem płynności oraz mogą być w łatwy sposób wykorzystane jako zabezpieczenie bądź sprzedane bez znacznej utraty ich wartości. Portfel ten, uzupełniony gotówką oraz ekspozycjami wobec Narodowego Banku Polskiego, traktowany jako zapas płynności Grupy, który pozwoli przetrwać ewentualne sytuacje kryzysowe.

Głównym źródłem finansowania pozostaje baza depozytowa, czyli duże, zdywersyfikowane oraz stabilne środki pochodzące od klientów detalicznych i korporacyjnych oraz od sektora publicznego. Baza depozytowa uzupełniona jest o depozyty instytucji finansowych oraz inne operacje rynku pieniężnego. Źródłem finansowania średnioterminowego pozostają również pożyczki średnioterminowe, dług podporządkowany oraz emisja obligacji własnych.

Poziom koncentracji depozytów jest monitorowany na bieżąco i nie miał negatywnego wpływu na stabilność bazy depozytowej w III kwartale 2016. W przypadku znacznego wzrostu udziału największych deponentów w bazie depozytowej, dodatkowe środki pozyskane od tych deponentów nie są traktowane jako stabilne. Co więcej, w celu zabezpieczenia przed fluktuacjami bazy depozytowej, Grupa utrzymuje rezerwę płynnych aktywów w postaci portfela papierów wartościowych jak opisano powyżej.

Grupa zapewnia płynność w walutach obcych poprzez pożyczki bilateralne denominowane w walucie obcej, dług podporządkowany oraz transakcje swapów walutowych jak i procentowo-walutowych. Portfel swapów jest zdywersyfikowany w zakresie kontrahentów oraz terminów zapadalności. Z większością kontrahentów, Bank ma podpisane aneksy do umów ramowych, regulujące kwestie zabezpieczeń (ang. Credit Support Annex, CSA). W związku z tym, w przypadku niekorzystnych zmian kursów (deprecjacja PLN), Bank zobligowany jest do złożenia depozytu w celu zabezpieczenia rozliczenia instrumentów pochodnych w przyszłości, a w przypadku korzystnych zmian kursów (aprecjacja PLN) Bank otrzymuje depozyt zabezpieczający od kontrahenta.

Grupa uwzględnia możliwość niekorzystnej zmiany kursu walut obcych, (w szczególności CHF i EUR powodującej zwiększenie potrzeb płynnościowych), analizuje jej wpływ na ryzyko płynności i uwzględnia to ryzyko w swoich planach płynnościowych.

Testy warunków skrajnych w zakresie płynności strukturalnej przeprowadza się przynajmniej raz na kwartał, aby zrozumieć profil ryzyka płynności Banku, upewnić się, że Grupa potrafi wypełnić swoje zobowiązania na wypadek kryzysu płynności oraz przyczynić się do przygotowania planu awaryjnego w zakresie płynności i decyzji zarządczych. Grupa dysponuje również procedurami awaryjnymi dla sytuacji zwiększonego ryzyka płynności - Plan Awaryjny Płynności, który podlega aktualizacji oraz testowaniu przynajmniej raz w roku celem zagwarantowania, że jest on operacyjnie stabilny.

Ryzyko operacyjne

Trzeci kwartał 2016 roku był kolejnym okresem funkcjonowania rozwiązań, wdrożonych w celu sprawnego zarządzania ryzykiem operacyjnym, zgodnych z przepisami prawa i najlepszymi praktykami przyjętymi w tym zakresie przez krajowe i międzynarodowe instytucje finansowe.

Wdrożony przez Grupę model zarządzania ryzykiem operacyjnym podlega regularnym przeglądom i akceptacji na poziomie Zarządu Banku.

Zgodnie z przyjętym rozwiązaniem, zarządzanie ryzykiem jest procesem ciągłego doskonalenia w zakresie identyfikacji, oceny, monitorowania, kontroli/ograniczania i raportowania poprzez wzajemnie uzupełniające się działania, co skutecznie przekłada się na realne zmniejszenie poziomu ryzyka operacyjnego w realizacji zadań biznesowych.

Zarządzanie kapitałowe

Zarządzanie kapitałowe w Grupie składa się z poniższych podprocesów:

- zarządzanie adekwatnością kapitałową,
- alokacja kapitału.

Celem zarządzania adekwatnością kapitałową jest zapewnienie wypłacalności Grupy w warunkach normalnych i skrajnych (ekonomiczna adekwatność kapitałowa) oraz spełnienie wymagań zewnętrznych (regulacyjna adekwatność kapitałowa).

Zarządzanie adekwatnością kapitałową opiera się na:

- pomiarze i monitorowaniu wartości wymogów kapitałowych na pokrycie ryzyka oraz kapitału ekonomicznego - w tym także w warunkach skrajnych;
- pomiarze i monitorowaniu współczynnika wypłacalności, wskaźnika kapitału Tier1 oraz wskaźnika kapitału podstawowego Tier1;
- pomiarze i monitorowaniu bufora kapitału ekonomicznego oraz bufora kapitału ekonomicznego w warunkach skrajnych;
- monitorowaniu wysokości, struktury i jakości funduszy własnych, w celu wsparcia rozwoju działalności biznesowej, spełnienia rekomendacji organów nadzorczych oraz oczekiwań innych podmiotów (właściciele, deponenci, agencje ratingowe);
- inicjowaniu działań zarządczych, zmierzających do podniesienia wysokości i/lub poprawy jakości funduszy własnych i/lub zmian poziomu ryzyka w działalności (kontrola adekwatności kapitałowej).

Celem alokacji kapitału jest kreowanie wartości dla właścicieli poprzez maksymalizację zwrotu z prowadzonej działalności obciążonej ryzykiem, biorąc pod uwagę ustalony apetyt na ryzyko.

W październiku 2015 r. Bank otrzymał z Komisji Nadzoru Finansowego (KNF) zalecenie utworzenia dodatkowego bufora kapitałowego związanego ze ryzykiem portfela walutowych kredytów hipotecznych dla gospodarstw domowych na poziomie 3,83 p.p. dla łącznego współczynnika kapitałowego (TCR), w tym 2,87 p.p. dla współczynnika kapitału Tier1 (dla Grupy: 3,75 p.p. dla TCR, w tym 2,81 p.p. dla współczynnika kapitału Tier1).

W październiku 2016 r. Bank otrzymał z KNF zaktualizowany wymóg: bufor został zredukowany do wysokości 3,09 p.p. dla łącznego współczynnika kapitałowego TCR (-0,74 p.p.), w tym 2,32 p.p. dla współczynnika kapitału Tier1 oraz 1,73 p.p. dla współczynnika kapitału podstawowego Tier1.

W październiku 2015 r. KNF ogłosił dodatkowy bufor zabezpieczający w wysokości 1,25 p.p. dla wszystkich banków, wchodzący w życie od 1 stycznia 2016 r. Nowe wymogi w zakresie poziomów współczynników kapitałowych, które obejmują powyższe nowe bufory kapitałowe, mają zastosowanie jako wartości dodatkowe w stosunku do rekomendowanej przez KNF do tej pory bazy obowiązujących w Polsce minimalnych współczynników 12% (łączny współczynnik kapitałowy TCR) i 9% (współczynnik Tier1).

Zarówno Grupa jak i Bank spełniają nowe regulacyjne limity kapitałowe. Łączny współczynnik kapitałowy ukształtował się na poziomie 18,03% (dla Grupy) oraz 17,90% (dla Banku), podczas gdy współczynnik kapitału Tier1 odpowiednio 17,80% i 17,67%. Wypłacalność Grupy jest oceniana jako satysfakcjonująca, zarówno w obszarze ekonomicznej, jak i regulacyjnej adekwatności kapitałowej.

W dniu 10 października 2016 r. Bank otrzymał decyzję Komisji Nadzoru Finansowego, podjętą na posiedzeniu w dniu 4 października 2016 r., dotyczącą zidentyfikowania Banku jako innej instytucji o znaczeniu systemowym i nałożeniu na zasadzie indywidualnej i skonsolidowanej na Bank bufora innej instytucji o znaczeniu systemowym w wysokości równoważnej 0,25% łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko. Decyzja Komisji Nadzoru Finansowego jest natychmiast wykonalna. Bufor dotyczy kapitału podstawowego Tier1.

W następstwie powyższych decyzji nadzorczych jak i pozostałych wymogów określonych przez CRR i rekomendacje KNF dla polskich banków (przyjmując jako podstawę oczekiwane przez KNF minimalne poziomy bazowe: łącznego współczynnika kapitałowego TCR na poziomie 12% i współczynnika kapitału Tier 1 na poziomie 9%) Bank Millennium musi utrzymywać następujące współczynniki kapitałowe:

Minimalne współczynniki kapitałowe:

Kapitał podstawowy Tier1	10,73%
Kapitał Tier1	12,82%
Łączny współczynnik kapitałowy	16,34%

Grupa zrealizowała swoje cele w obszarze zarządzania kapitałowego. Wyplacalność jest utrzymywana zarówno w normalnych, jak i skrajnych warunkach, w obszarze ekonomicznej jak i regulacyjnej adekwatności kapitałowej.

Fundusze własne składają się głównie z wysokiej jakości kapitału podstawowego (Common Equity Tier1). Wyliczając wymogi kapitałowe, Grupa używa metody wewnętrznych ratingów (IRB) dla obliczenia wymogów kapitałowych na ryzyko kredytowe dla detalicznych kredytów zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych oraz kredytowych ekspozycji odnawialnych. Stosowanie metody IRB dla pozostałych kredytów detalicznych oraz kredytów dla przedsiębiorstw nastąpi po uzyskaniu zgody Organów Nadzoru. Wymogi kapitałowe na ryzyko rynkowe i operacyjne są wyliczane zgodnie z metodami standardowymi.

Dane w zakresie adekwatności kapitałowej (wymogi w zakresie funduszy własnych oraz regulacyjne współczynniki kapitałowe) przedstawia poniższe zestawienie.

Grupa Banku Millennium - adekwatność kapitałowa (w PLN mln)	30.09.2016	31.12.2015
	IRB z ograniczeniem ¹⁾	IRB z ograniczeniem ¹⁾
Aktywa ważone ryzykiem	36 472,2	37 129,6
Wymogi w zakresie funduszy własnych, w tym:	2 917,8	2 970,4
- z tytułu ryzyka kredytowego i kredytowego kontrahenta	2 603,1	2 650,4
- z tytułu ryzyka rynkowego	19,7	29,1
- z tytułu ryzyka operacyjnego	279,0	271,1
- z tytułu korekty wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego	16,0	19,8
Fundusze własne w tym:	6 575,5	6 208,9
Kapitał podstawowy Tier 1, w tym:	6 492,7	6 071,0
- opłacone instrumenty kapitałowe	1 213,1	1 213,1
- ažio	1 147,5	1 147,5
- uznana część zysku bieżącego ²⁾	431,0	451,9
- pozostały zysk niepodzielony	4 064,3	3 517,8
- uznana część kapitału z aktualizacji wyceny	5,4	78,2
- korekty regulacyjne	(368,6)	(337,5)
Kapitał Tier II, w tym:	82,8	137,9
- pożyczka podporządkowana	158,0	252,1
- korekty regulacyjne	(75,2)	(114,2)
Współczynnik kapitałowy (TCR)	18,03%	16,72%
Współczynnik kapitału podstawowego Tier 1 (Wsp. CET1) ³⁾	17,80%	16,35%

1) Aktywa ważone ryzykiem i wymogi w zakresie funduszy własnych wyliczone z zastosowaniem ograniczenia (flooru nadzorczego) 80%.

2) Na dzień 30.09.2016 uwzględniono zysk bieżący za 6 miesięcy roku 2016 (w związku ze zgodą KNF).

3) Współczynnik kapitału podstawowego Tier 1 jest równy współczynnikowi kapitału Tier 1.

6. SEGMENTY OPERACYJNE

Informacja o segmentach operacyjnych została sporządzona w oparciu o strukturę raportowania na bazie której Zarząd Banku dokonuje oceny wyników i zarządza zasobami segmentów. Grupa nie stosuje dodatkowego podziału działalności na obszary geograficzne z uwagi na nieistotną skalę działalności prowadzonej poza Polską, w efekcie taki uzupełniający podział nie jest prezentowany.

Działalność Grupy prowadzona jest w oparciu o zróżnicowane linie biznesowe, oferujące określone produkty i usługi skierowane do poniższych segmentów rynku:

Segment Klientów Detalicznych

Segment Klientów Detalicznych obejmuje działalność skierowaną na Klientów masowych, Klientów zamożnych, małe przedsiębiorstwa i przedsiębiorców indywidualnych.

Działalność powyższych linii biznesowych rozwijana jest przy wykorzystaniu pełnej oferty produktów i usług bankowych oraz sprzedaży wyspecjalizowanych produktów oferowanych przez jednostki zależne Grupy. W obszarze produktów kredytowych głównymi produktami są kredyty hipoteczne, kredyty konsumenckie, kredyty rewalwingowe w kartach kredytowych i produkty leasingowe dla małych przedsiębiorstw. Do głównych funduszy klientów zaliczają się natomiast: rachunki bieżące, depozyty terminowe, fundusze inwestycyjne i produkty strukturyzowane. Dodatkowo oferta obejmuje produkty ubezpieczeniowe, głównie w powiązaniu z kredytami i kartami kredytowymi, jak i wyspecjalizowane produkty oszczędnościowe. Oferta produktowa dla klientów zamożnych została wzbogacona o wyselekcjonowane fundusze inwestycyjne innych pośredników finansowych, fundusze zagraniczne oraz obligacje strukturyzowane wyemitowane przez Bank.

Segment Klientów Korporacyjnych

Segment Klientów Korporacyjnych opiera się na działalności skierowanej do Średnich i Dużych Przedsiębiorstw. Oferta skierowana jest odpowiednio również do Klientów z sektora budżetowego oraz Podmiotów Publicznych.

Działania biznesowe w segmencie Klientów Korporacyjnych prowadzone są przy wykorzystaniu wysokiej jakości oferty typowych produktów bankowych (kredyty na działalność bieżącą, kredyty inwestycyjne, rachunki bieżące, depozyty terminowe) uzupełnionych o ofertę produktów w zakresie zarządzania gotówką, produktów Departamentu Skarbu, w tym instrumentów pochodnych oraz usług leasingowych i faktoringowych.

Bankowość Skarbcowa, ALM (zarządzanie aktywami i pasywami) i Inne

Segment ten obejmuje aktywność Grupy zaangażowaną w inwestycje przeprowadzane na rachunek Banku, działalność maklerską, operacje na rynku międzybankowym, zaangażowanie w dłużne papiery wartościowe, które nie są przypisane innym segmentom.

W segmencie tym znajdują się pozostałe aktywa i pozostałe pasywa, aktywa i pasywa związane z instrumentami pochodnymi zabezpieczającymi, zobowiązania z tytułu zewnętrznego finansowania Grupy oraz aktywa z tytułu podatku odroczonego nieprzypisane do żadnego segmentu.

Obciążenie z tytułu podatku dochodowego oraz podatku bankowego zostało zaprezentowane tylko na poziomie Grupy.

Dla każdego segmentu określany jest wynik przed opodatkowaniem, który obejmuje:

- wynik z tytułu odsetek obliczany na bazie odsetek zewnętrznych aktywów pracujących i pasywów segmentu oraz alokowanych aktywów i pasywów, generujących wewnętrzny przychód lub koszt z tytułu odsetek. Przychody i koszty wewnętrzne wyliczone są w oparciu o rynkowe stopy procentowe z zastosowaniem wewnętrznych metod wyceny;
- wynik z tytułu prowizji;
- pozostałe przychody z operacji finansowych oraz pozycji wymiany jak: przychody z tytułu dywidend, wynik na działalności inwestycyjnej i handlowej, wynik z pozycji wymiany oraz wynik z pozostałych instrumentów finansowych;
- pozostałe przychody i koszty operacyjne;
- koszty z tytułu utraty wartości aktywów finansowych i niefinansowych;
- udział segmentu w kosztach operacyjnych w tym kosztach osobowych i administracyjnych;
- udział segmentu w kosztach amortyzacji.

Aktywami i pasywami segmentów komercyjnych są operacyjne aktywa i pasywa wykorzystywane przez segment w jego działalności operacyjnej, zaalokowane w oparciu o przesłanki biznesowe. Różnica między aktywami i pasywami operacyjnymi pokryta jest przez aktywa/pasywa rynku pieniężnego oraz dłużne papiery wartościowe. Aktywami i pasywami segmentu Skarb, ALM i Inne są aktywa/pasywa rynku pieniężnego i dłużne papiery wartościowe pozostałe po zalokowaniu do segmentów komercyjnych.

Zgodnie z Zaleceniem P, Grupa od stycznia 2016 r. alokuje premię za płynność do poszczególnych segmentów operacyjnych.

Rachunek zysków i strat za okres 1.01.2016 - 30.09.2016

w tysiącach zł	Bankowość Detaliczna	Bankowość Korporacyjna	Skarb, ALM i Inne	Razem Grupa
Wynik z tytułu odsetek	781 983	196 937	137 744	1 116 664
Wynik z tytułu odsetek - bez uwzględnienia premii za płynność	876 903	200 785	38 976	1 116 664
Wpływ premii za płynność	(94 920)	(3 848)	98 768	0
Wynik z tytułu prowizji	311 329	109 445	3 554	424 328
Dywidendy, pozostałe przychody z operacji finansowych oraz pozycji wymiany	50 532	49 380	331 894	431 806
Pozostałe przychody i koszty operacyjne	(17 442)	(4 560)	(59 852)	(81 854)
Przychody operacyjne razem	1 126 402	351 202	413 340	1 890 944
Koszty osobowe	(300 605)	(96 671)	(19 961)	(417 237)
Koszty administracyjne	(288 603)	(63 610)	(19 767)	(371 980)
Amortyzacja	(34 344)	(6 291)	(759)	(41 394)
Koszty operacyjne razem	(623 552)	(166 572)	(40 487)	(830 611)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów	(157 065)	127	(2 605)	(159 543)
Wynik operacyjny razem	345 785	184 757	370 248	900 790
Udział w zyskach jednostek podporządkowanych	0	0	0	0
Podatek bankowy				(127 942)
Wynik finansowy przed opodatkowaniem podatkiem dochodowym				772 848
Podatek dochodowy				(203 087)
Wynik finansowy po opodatkowaniu				569 761

Pozycje bilansowe wg stanu na 30.09.2016

w tysiącach zł	Bankowość Detaliczna	Bankowość Korporacyjna	Skarb, ALM i Inne	Razem Grupa
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	34 100 770	12 290 270	0	46 391 040
Zobowiązania wobec klientów	40 100 070	14 086 285	111 377	54 297 732

Rachunek zysków i strat za okres 1.01.2015 - 30.09.2015

w tysiącach zł	Bankowość Detaliczna	Bankowość Korporacyjna	Skarb, ALM i Inne	Razem Grupa
Wynik z tytułu odsetek	800 448	195 810	19 477	1 015 735
Wynik z tytułu prowizji	344 396	104 540	6 790	455 726
Dywidendy, pozostałe przychody z operacji finansowych oraz pozycji wymiany	48 378	43 950	74 376	166 704
Pozostałe przychody i koszty operacyjne	(12 362)	(7 201)	11 300	(8 263)
Przychody operacyjne razem	1 180 860	337 099	111 943	1 629 902
Koszty osobowe	(299 381)	(91 502)	(20 179)	(411 062)
Koszty administracyjne	(284 624)	(59 878)	(19 065)	(363 567)
Amortyzacja	(30 042)	(6 021)	(978)	(37 040)
Koszty operacyjne razem	(614 047)	(157 401)	(40 222)	(811 669)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów	(150 745)	(44 635)	(633)	(196 013)
Wynik operacyjny razem	416 068	135 063	71 088	622 220
Udział w zyskach jednostek podporządkowanych	0	0	(1 385)	(1 385)
Wynik finansowy przed opodatkowaniem	416 068	135 063	69 703	620 835
Podatek dochodowy				(127 353)
Wynik finansowy po opodatkowaniu				493 482

Pozycje bilansowe wg stanu na 31.12.2015

w tysiącach zł	Bankowość Detaliczna	Bankowość Korporacyjna	Skarb, ALM i Inne	Razem Grupa
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	34 069 756	12 299 625	0	46 369 381
Zobowiązania wobec klientów	37 804 872	14 907 750	97 767	52 810 389

7. OPIS TRANSAKCJI Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI

Wszelkie transakcje dokonane z podmiotami powiązanyymi w okresie III kwartałów 2016 r. wynikały z bieżącej działalności.

Poza transakcjami opisanymi w niniejszym rozdziale, we wskazanym okresie ani Bank Millennium S.A., ani jednostki zależne od Banku Millennium S.A. nie dokonały innych transakcji z podmiotami powiązanyymi, które pojedynczo lub łącznie były istotne i zostały zawarte na warunkach istotnie odbiegających od warunków rynkowych.

7.1. Transakcje z grupą podmiotu dominującego

Poniżej przedstawiono kwoty transakcji z grupą podmiotu dominującego (jednostka dominująca najwyższego szczebla) w stosunku do Banku - Banco Comercial Portugues (transakcje te wynikają w głównej mierze z działalności o charakterze bankowym).

	Z podmiotem dominującym		Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego	
	30.09.2016	31.12.2015	30.09.2016	31.12.2015
AKTYWA				
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom - rachunki i depozyty	1 470	2 615	0	0
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	0	0	0	0
Instrumenty pochodne zabezpieczające	0	0	0	0
Pozostałe aktywa	0	0	0	0
ZOBOWIĄZANIA				
Zobowiązania wobec banków	122	73 227	119 353	118 130
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	0	0	0	0
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	0	0	0	0
Instrumenty pochodne zabezpieczające	0	0	0	0
Pozostałe zobowiązania	0	0	84	0

	Z podmiotem dominującym		Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego	
	1.01.2016 - 30.09.2016	1.01.2015 - 30.09.2015	1.01.2016 - 30.09.2016	1.01.2015 - 30.09.2015
PRZYCHODY Z TYTUŁU:				
Odsetek	(10)	18	0	0
Prowizji	98	1 408	0	0
Pozostałe operacyjne netto	0	0	0	72
KOSZTY Z TYTUŁU:				
Odsetek	612	622	(227)	(123)
Prowizji	0	0	0	0
Instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej	2	8	0	0
Pozostałe operacyjne netto	39	94	0	0
Działania	121	115	1 172	996

	Z podmiotem dominującym		Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego	
	30.09.2016	31.12.2015	30.09.2016	31.12.2015
Zobowiązania warunkowe	102 178	102 175	0	0
- udzielone	100 345	100 345	0	0
- otrzymane	1 833	1 830	0	0
Instrumenty pochodne (wartość nominalna)	0	0	0	0

7.2. Transakcje z podmiotami zależnymi nie objętymi konsolidacją

Umowa leasingowa zawarta pomiędzy Spółką Grupy a podmiotem zależnym nieobjętym konsolidacją wygasta w roku 2015. Poniżej zaprezentowano przychody wynikające z tej umowy ujęte w wyniku roku 2015.

	30.09.2016	31.12.2015
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	0	0
Przychody z tytułu odsetek	0	12

7.3. Stan akcji Banku posiadanych przez osoby zarządzające i nadzorujące Bank

Imię i nazwisko	Funkcja	Ilość akcji na dzień przekazania raportu za III kwartał 2016	Ilość akcji zgodnie z treścią raportu rocznego za rok 2015
Joao Nuno Lima Bras Jorge	Prezes Zarządu	111 000	111 000
Fernando Maria Cardoso Rodrigues Bicho	Wiceprezes Zarządu	0	0
Wojciech Haase	Członek Zarządu	7 494	7 494
Andrzej Gliński	Członek Zarządu	0	0
Maria Jose Henriques Barreto De Matos De Campos	Członek Zarządu	0	0
Wojciech Rybak	Członek Zarządu	0	0
Bogustaw Kott	Przewodniczący Rady Nadzorczej	4 465 791	4 465 791
Nuno Manuel da Silva Amado	Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej	0	0
Dariusz Rosati	Wiceprzewodniczący i Sekretarz Rady Nadzorczej	0	0
Julianna Boniuk-Gorzelańczyk	Członek Rady Nadzorczej	492 248	492 248
Miguel de Campos Pereira de Bragança	Członek Rady Nadzorczej	0	0
Agnieszka Hryniewicz-Bieniek	Członek Rady Nadzorczej	0	0
Anna Jakubowski	Członek Rady Nadzorczej	0	0
Grzegorz Jędryś	Członek Rady Nadzorczej	0	0
David Harris Klingensmith	Członek Rady Nadzorczej	0	0
Andrzej Koźmiński	Członek Rady Nadzorczej	0	0
Miguel Maya Dias Pinheiro	Członek Rady Nadzorczej	0	0
Rui Manuel da Silva Teixeira	Członek Rady Nadzorczej	0	0

8. WARTOŚĆ GODZIWA

Najlepszym odzwierciedleniem wartości godziwej instrumentów finansowych jest ich wartość rynkowa, która jest możliwa do otrzymania w przypadku sprzedaży aktywa lub do zapłaty w przypadku transferu zobowiązania w korzystnej dla obu stron transakcji rynkowej (cena wyjścia). W przypadku wielu produktów i transakcji, dla których wartość rynkowa wzięta bezpośrednio z kwotowań aktywnego rynku (marking-to-market) nie jest dostępna, wartość godziwa musi być szacowana za pomocą wewnętrznych modeli opartych na dyskontowaniu przepływów finansowych (marking-to-model). Przepływy finansowe dla różnych instrumentów są wyznaczone zgodnie z ich indywidualną charakterystyką, a czynniki dyskontujące uwzględniają zmiany w czasie zarówno rynkowych stóp procentowych, jak i marż.

Zgodnie z MSSF 13 „Wycena wartości godziwej” Grupa stosuje techniki wyceny, które są odpowiednie do okoliczności i w przypadku których są dostępne dostateczne dane do wyceny wartości godziwej, przy maksymalnym wykorzystaniu odpowiednich obserwowalnych danych wejściowych i minimalnym wykorzystaniu nieobserwowalnych danych wejściowych, a mianowicie:

- 1 - wycena oparta o dane w pełni obserwowalne (kwotowania aktywnego rynku);
- 2 - modele wyceny wykorzystujące informacje niestanowiące danych z poziomu 1, ale obserwowalne bezpośrednio lub pośrednio;
- 3 - modele wyceny wykorzystujące dane nieobserwowalne (niepochodzące z aktywnego rynku).

Techniki wyceny przyjęte do ustalenia wartości godziwej są stosowane w sposób ciągły. Zmiana techniki wyceny skutkująca przeniesieniem pomiędzy powyższymi metodami następuje, gdy:

- transfer z metody 1 do 2 ma miejsce, gdy dla instrumentów finansowych wycenianych według metody 1 na dany dzień bilansowy nie są dostępne kwotowania aktywnego rynku (a uprzednio były);
- transfer z metody 2 do 3 ma miejsce, gdy dla instrumentów finansowych wycenianych według metody 2 na dany dzień bilansowy uwzględniany w wycenie udział parametrów nie pochodzących z rynku stał się istotny (a uprzednio był nieistotny).

8.1. Instrumenty finansowe nie ujmowane w bilansie według wartości godziwej

Wszystkie modelowe oszacowania zawierają pewną dozę arbitralności i dlatego odzwierciedlają wyłącznie wartość instrumentów, dla których zostały stworzone. W tych warunkach prezentowane wartości różnic między wartościami godziwymi i bilansowymi nie mogą być rozumiane jako korekty wartości ekonomicznej Grupy. Wartość godziwa tych instrumentów jest wyznaczana wyłącznie w celu wypełnienia wymogów prezentacyjnych określonych przez MSSF 13.

Główne założenia i metody zastosowane do oszacowania wartości godziwej aktywów i pasywów Grupy są następujące:

Należności i zobowiązania wobec banków

Wartość godziwa tych instrumentów finansowych została wyznaczona poprzez zdyskontowanie bieżącymi stopami przyszłych przepływów kapitałowych i odsetkowych przy założeniu ich wystąpienia w terminach kontraktowych.

Kredyty i pożyczki udzielone Klientom

Wartość godziwa instrumentów tego rodzaju bez określonego harmonogramu spłat, ze względu na ich krótkoterminowy charakter oraz stabilną w czasie politykę Grupy w odniesieniu do tego portfela, jest zbliżona do wartości bilansowej.

Dla zmienne-procentowych produktów leasingowych wartość godziwą oszacowano poprzez skorygowanie wartości bilansowej o zdyskontowane przepływy wynikające z różnicy marż.

Wartość godziwa instrumentów o określonym terminie zapadalności została oszacowana poprzez zdyskontowanie związanych z nimi przepływów finansowych w terminach i na warunkach wynikających z umów przy zastosowaniu bieżących stóp zero kuponowych oraz marż na ryzyko kredytowe.

W przypadku kredytów mieszkaniowych, ze względu na ich długoterminowy charakter, do oszacowania przyszłych przepływów finansowych dodatkowo zostały uwzględnione: efekt wcześniejszej spłaty oraz ryzyko płynności w walutach obcych.

Zobowiązania wobec klientów

Wartość godziwa tego rodzaju instrumentów bez terminu wymagalności lub o terminie wymagalności do 30 dni została uznana przez Grupę za zbliżoną do wartości bilansowej.

Wartość godziwa instrumentów o terminie wymagalności ponad 30 dni została wyznaczona poprzez zdyskontowanie bieżącymi stopami (włączając bieżące średnie marże wg głównych walut i przedziałów czasowych) przyszłych przepływów kapitałowych i odsetkowych (włączając pierwotne średnie marże wg głównych walut i przedziałów czasowych) w terminach kontraktowych.

Zobowiązania z tytułu emisji strukturyzowanych dłużnych papierów wartościowych

Zobowiązania z tytułu emisji strukturyzowanych dłużnych papierów wartościowych - bankowe papiery wartościowe (BPW), wyceniane są do wartości godziwej zgodnie z opracowanym przez Bank modelem. W modelu tym obliczana jest cena obligacji zerokuponowej, która następnie powiększana jest o cenę opcji stanowiącej podstawę strategii wbudowanej w daną obligację strukturyzowaną.

Wartość godziwą dla pozostałych zobowiązań z tytułu emisji papierów dłużnych wyemitowanych przez Bank (obligacje (BKMO)) oszacowano na podstawie oczekiwanych przepływów pieniężnych przy zastosowaniu bieżących stóp procentowych uwzględniając wysokość marży na ryzyko kredytowe. Bieżący poziom marż został wyznaczony na podstawie ostatnio zawartych transakcji o podobnym ryzyku kredytowym.

Zobowiązania podporządkowane i pożyczki średnioterminowe

Wartość godziwa tego rodzaju instrumentów finansowych została oszacowana na podstawie modelu stosowanego do wyznaczania wartości rynkowej obligacji o zmiennym oprocentowaniu przy bieżącym poziomie stóp rynkowych i historycznej marży na ryzyko kredytowe. Podobnie jak w przypadku portfela kredytowego Bank uwzględnia poziom marży pierwotnej jako składnika kosztu finansowania średnioterminowego pozyskanego w przeszłości w relacji do bieżącego poziomu marż dla podobnych instrumentów, o ile można je wiarygodnie określić. Ze względu na brak płynnego rynku pożyczek średnioterminowych jako punktu odniesienia dla ustalenia obecnego poziomu marż, przyjęto marżę historyczną.

Poniższa tabela przedstawia wyniki opisanych wyżej analiz na dzień 30 września 2016 roku (tys. zł):

AKTYWA

	Nota	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	9	1 368 503	1 368 282
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (*)	12	46 391 040	44 585 583

ZOBOWIĄZANIA

	Nota	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
Zobowiązania wobec banków	16	1 448 983	1 449 577
Zobowiązania wobec klientów	17	54 297 732	54 299 224
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	18	1 327 933	1 334 378
Zobowiązania podporządkowane		650 279	644 007

(*) - Negatywny efekt wyceny portfela kredytowego do wartości godziwej jest w głównej mierze spowodowany wzrostem marż kredytowych. Stosowana przez Bank metodologia wyceny portfela kredytowego zakłada, że bieżące marże w najlepszy sposób odzwierciedlają istniejące warunki rynkowe i sytuację ekonomiczną. Analogiczna zasada jest szeroko stosowana do wyceny nie notowanych na aktywnych rynkach papierów dłużnych. W efekcie, paradoksalnie zawsze, kiedy Bank marże na nowych kredytach rosną, spada wartość godziwa „starego” portfela kredytowego.

Modele zastosowane do wyznaczenia wartości godziwej instrumentów finansowych wymienionych w powyższej tabeli nieujmowanych według wartości godziwej w bilansie Grupy, wykorzystują techniki wyceny oparte na parametrach niepochodzących z rynku. W związku z tym, zaliczane są do trzeciej kategorii wyceny.

Poniższa tabela przedstawia dane wg stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku (tys. zł):

AKTYWA

	Nota	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	9	2 348 754	2 349 004
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	12	46 369 381	44 424 947

ZOBOWIĄZANIA

	Nota	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
Zobowiązania wobec banków	16	1 443 921	1 445 700
Zobowiązania wobec klientów	17	52 810 389	52 811 390
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	18	1 134 250	1 142 718
Zobowiązania podporządkowane		639 631	633 781

8.2. Instrumenty finansowe ujmowane w bilansie według wartości godziwej

Poniższa tabela przedstawia wartości bilansowe instrumentów wycenianych do wartości godziwej usystematyzowane według zastosowanej techniki określania wartości godziwej:

Dane w tys. zł, stan na 30.09.2016

	nota	Kwotowania aktywnego rynku	Techniki wyceny w oparciu o parametry pochodzące z rynku	Techniki wyceny z wykorzystaniem istotnych parametrów nie pochodzących z rynku
AKTYWA				
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	10			
- instrumenty pochodne			200 979	29 050
- papiery dłużne		415 012		
- akcje i udziały		896		
Instrumenty pochodne zabezpieczające	11		69 039	
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	13			
- papiery dłużne		14 317 658	763 737	60 051
- akcje, udziały i inne instrumenty finansowe		262	20	24 192
PASYWA				
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	10			
- instrumenty pochodne oraz zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych		127 805	195 768	29 196
Instrumenty pochodne zabezpieczające	11		1 162 165	

Dane w tys. zł, stan na 31.12.2015

	nota	Kwotowania aktywnego ryнку	Techniki wyceny w oparciu o parametry pochodzące z rynku	Techniki wyceny z wykorzystaniem istotnych parametrów nie pochodzących z rynku
AKTYWA				
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	10			
- instrumenty pochodne			293 955	42 289
- papiery dłużne		408 572		
- akcje i udziały		1 682		
Instrumenty pochodne zabezpieczające	11		70 833	
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	13			
- papiery dłużne		9 375 707	4 198 776	73 251
- akcje i udziały		252		213 075
PASYWA				
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	10			
- instrumenty pochodne oraz zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych		0	283 618	42 658
Instrumenty pochodne zabezpieczające	11		2 132 053	

Stosując kryterium techniki wyceny Grupa zaklasyfikowała do kategorii 3 następujące instrumenty finansowe:

- opcje na indeksy; transakcje opcyjne są wyceniane według wartości godziwej z zastosowaniem modeli do wyceny opcji, wycena modelowa uzupełniana jest o wpływ na wartość godziwą szacunkowego parametru ryzyka kredytowego;
- obligacje komunalne; wartość godziwą wylicza się na podstawie zdyskontowanych przepływów pieniężnych z uwzględnieniem parametru ryzyka kredytowego;
- akcje uprzywilejowane VISA Incorporation w ilości 21 493 szt., sposób oszacowania wartości godziwej tych akcji został opisany pod notą 5 (a).

W okresie sprawozdawczym Grupa nie dokonywała transferów instrumentów finansowych pomiędzy technikami wyceny do wartości godziwej.

Zmiany stanu wartości godziwych instrumentów wycenianych w oparciu o techniki wyceny z wykorzystaniem istotnych parametrów nie pochodzących z rynku w III kwartałach 2016 przedstawia poniższa tabela (w tys. zł):

	Opcje na indeksy	Opcje wbudowane w emitowane papiery dłużne i depozyty	Obligacje komunalne	Akcje i udziały
Stan na 1 stycznia 2016	38 273	(38 642)	73 251	213 075
Rozliczenie/sprzedaż/zakup	(5 035)	5 144	(13 600)	(190 233)
Zmiana wyceny ujęta w kapitale własnym	0	0	0	1 350
Zmiana wyceny ujęta w Rachunku zysków i strat (w tym: naliczenie odsetek)	(6 594)	6 708	400	0
Stan na 30 września 2016	26 644	(26 790)	60 051	24 192

Dla opcji na indeksy zawieranych na nieaktywnym rynku Grupa zawiera jednocześnie transakcje zamykające back-to-back na rynku międzybankowym, w rezultacie element szacowanego ryzyka kredytowego nie ma wpływu na wynik finansowy.

Oszacowany przez Grupę wpływ korekt z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta nie był znaczący z punktu widzenia poszczególnych transakcji pochodnych zawartych przez Bank. W konsekwencji, Bank nie uznaje wpływu nieobserwowalnych danych wejściowych użytych do wyceny transakcji pochodnych za znaczący i zgodnie z postanowieniami MSSF 13.73 nie klasyfikuje takich transakcji do 3 poziomu hierarchii wartości godziwej.

9. ZOBOWIĄZANIA I AKTYWA WARUNKOWE

Poniżej zaprezentowano dane na temat spraw sądowych toczących się z powództwa oraz przeciwko jednostkom Grupy. Odrębną kategorię stanowią postępowania związane z działaniami Urzędu Kontroli Skarbowej, które zostały opisane w **Rozdziale 4., Nota (8)**.

Sprawy sądowe z powództwa Grupy

Wartość przedmiotu sporu spraw sądowych, wg stanu na 30.09.2016, w których spółki Grupy występowały w roli powoda wynosiła 282,1 mln zł.

Sprawy sądowe przeciwko Grupie

Na dzień 30.09.2016 r. najistotniejszymi postępowaniami w grupie spraw sądowych, w których spółki Grupy występowały w roli pozwanego, były dwie sprawy z powództwa PCZ S.A. oraz Europejskiej Fundacji Współpracy Polsko - Belgijskiej (EFWP-B) przeciwko Bankowi Millennium S.A., o wartości sporu odpowiednio 150,0 mln PLN z odsetkami ustawowymi od dnia 29.12.2015 r. do dnia zapłaty oraz 521,9 mln PLN z ustawowymi odsetkami od dnia 05.04.2016 r. do dnia zapłaty.

Pozew w pierwszej sprawie, z dnia 09.07.2015 r., skierowany został do Sądu Okręgowego we Wrocławiu i doręczony Bankowi 28.12.2015 r. W drugiej sprawie pozew z dnia 23.10.2015 r. powód skierował do Sądu Okręgowego w Warszawie, pozew doręczono Bankowi w dniu 04.04.2016 r. Podstawą obu dochodzonych roszczeń jest według powodów powstanie szkody w ich majątku, wskutek czynności podejmowanych przez Bank, polegających na błędnej interpretacji Umowy kredytu obrotowego, co spowodowało postawieniem kredytu w stan wymagalności. W sprawie z powództwa EFWP-B, powód wniósł o zabezpieczenie powództwa w kwocie 250,0 mln PLN. Postanowieniem z dnia 14.03.2016 r. Sąd oddalił przedmiotowy wniosek. Powód pismem z dnia 4.05.2016 r. złożył zażalenie. W dniu 5.09.2016 r. Sąd Apelacyjny oddalił zażalenie Fundacji, kasacja nie przysługuje.

W obu sprawach Bank wnosi o oddalenie powództwa w całości, nie zgadzając się z zawartymi w pozwach zarzutami. Pozytywne dla Banku rokowania na oddalenie obydwu powództw potwierdza reprezentująca Bank w obydwu postępowaniach renomowana kancelaria prawna.

Łączna wartość przedmiotu sporu dla pozostałych spraw, w których spółki Grupy występowały w roli pozwanego, wg stanu na 30.09.2016 r., wynosiła 221,6 mln PLN (z wyłączeniem opisanych niżej pozwów grupowych). W grupie tej najistotniejszą kategorię stanowią sprawy dotyczące terminowych operacji finansowych (sprawy opcyjne) o łącznej wartości przedmiotu sporu 205,2 mln PLN.

Grupa ocenia, iż ryzyko wystąpienia negatywnych skutków finansowych w przypadku przegrania sporu jest w pełni pokryte wartością utworzonych rezerw na sprawy sporne.

Spory grupowe

W dniu 21 października 2014 r. Bankowi został doręczony pozew grupowy, w którym grupa kredytobiorców Banku reprezentowana przez Miejskiego Rzecznika Konsumentów w Olsztynie dochodzi ustalenia, że Bank ponosi wobec nich odpowiedzialność z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia w związku z umowami o kredyt hipoteczny indeksowany do CHF. Zdaniem członków grupy, Bank miał nienależnie pobierać od nich zawyżone kwoty tytułem spłaty kredytów. Zgodnie z pozwem, zawyżenie tych kwot miało wynikać ze stosowania niedozwolonych postanowień umownych dotyczących indeksacji kredytów do CHF. Według pozwu liczba członków grupy wynosi ok. 2.300, a wartość przedmiotu sporu została określona na ok. 45,2 mln PLN. Bank nie uznaje roszczeń członków grupy. W dniu 31 grudnia 2014 r. Bank złożył odpowiedź na pozew. W dniu 4 marca 2015 r. nowi członkowie przystąpili do pozwu grupowego, a powód rozszerzył powództwo. Zgodnie z twierdzeniami powoda, po rozszerzeniu liczba członków grupy wynosi ok. 3.400 (łącznie z członkami grupy zgłoszonymi w pozwie), a wartość przedmiotu sporu została określona na ok. 81,5 mln PLN (uwzględniając wartość zgłoszoną w pozwie). W dniu 14 maja 2015 r. przed Sądem Okręgowym w Warszawie odbyła się rozprawa w przedmiocie dopuszczalności postępowania grupowego. Postanowieniem z dnia 28 maja 2015 roku Sąd Okręgowy w Warszawie odrzucił pozew grupowy stwierdzając, że sprawa nie podlega rozpoznaniu w postępowaniu grupowym. W dniu 3 lipca 2015 roku powód złożył zażalenie na to postanowienie, a Sąd Apelacyjny uwzględnił je odmawiając odrzucenia pozwu. Postanowieniem z dnia 31 marca 2016 roku Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił wniosek Banku o ustanowienie kaucji na zabezpieczenie kosztów procesu. W dniu 6 kwietnia 2016 roku Bank złożył zażalenie na to postanowienie; w dniu 13 lipca 2016 zażalenie Banku w tym przedmiocie zostało oddalone przez Sąd Apelacyjny. W dniu 17 lutego 2016 roku Powód złożył do Sądu Okręgowego pismo z kolejnym rozszerzeniem powództwa o dalszych 1.041 członków grupy.

Nowa wartość przedmiotu sporu została określona na ok. 109,8 mln PLN (uwzględniając wartości wskazane w pozwie oraz w piśmie z dnia 4 marca 2015 roku). Pismo z dnia 17 lutego 2016 roku z rozszerzeniem powództwa nie zostało jak dotąd doręczone pełnomocnikom Banku. W dniu 2 sierpnia 2016 roku Sąd Okręgowy w Warszawie zarządził ogłoszenie w prasie o wszczęciu postępowania grupowego. W związku z wnioskiem Banku o uchylenie tego postanowienia, Sąd zawiesił jego wykonanie, zaś w dniu 8 sierpnia 2016 roku wydał postanowienie o rozpoznaniu sprawy w postępowaniu grupowym. Postanowienie to zostało zaskarżone przez Bank w dniu 31 sierpnia 2016 roku. Obecnie kwestia dopuszczalności postępowania grupowego oczekuje na rozstrzygnięcie przez Sąd Apelacyjny w Warszawie.

W dniu 3 grudnia 2015 r. wpłynął do Banku pozew grupowy, wniesiony przez grupę 454 kredytobiorców reprezentowanych przez Miejskiego Rzecznika Konsumentów w Olsztynie, dotyczący ubezpieczenia niskiego wkładu własnego (dalej: UNWW) przy kredytach hipotecznych indeksowanych do CHF. Powodowie żądają zapłaty kwoty 3,5 mln PLN twierdząc że postanowienia umów dotyczące UNWW są niedozwolone a tym samym nieważne. Banku złożył w dniu 3 marca 2016 odpowiedź na pozew, w którym zażądał m.in. odrzucenia pozwu. W dniu 13 września 2016 r. odbyła się pierwsza rozprawa, podczas której sąd wydał postanowienie o przyjęciu sprawy do rozpoznania w postępowaniu grupowym. Postanowienie to nie jest prawomocne. Bank złożył zażalenie po doręczeniu mu postanowienia z uzasadnieniem, co jeszcze nie nastąpiło.

POZYCJE POZABILANSOWE

<i>w tysiącach zł</i>	30.09.2016	31.12.2015
Pozabilansowe zobowiązania warunkowe udzielone i otrzymane	8 062 501	7 883 958
Zobowiązania udzielone:	7 986 350	7 823 370
- finansowe	6 925 445	6 712 920
- gwarancyjne	1 060 905	1 110 450
Zobowiązania otrzymane:	76 151	60 588
- finansowe	0	3 963
- gwarancyjne	76 151	56 625

10. INFORMACJE DODATKOWE

10.1. Dane o aktywach, które stanowią zabezpieczenie zobowiązań

Na dzień 30.09.2016 r. następujące aktywa Banku stanowiły zabezpieczenie zobowiązań (w tys. zł):

Lp.	Rodzaj aktywa	Portfel	Zabezpieczane zobowiązanie	Wartość nominalna aktywa	Wartość bilansowa aktywa
1.	Obligacje skarbowe WZ0118	dostępne do sprzedaży	kredyt lombardowy udzielany Bankowi przez NBP	130 000	130 586
2.	Obligacje skarbowe WZ0118	dostępne do sprzedaży	wstępny depozyt zabezpieczający transakcje na kontraktach terminowych na obligacje	500	502
3.	Obligacje skarbowe WZ0118	dostępne do sprzedaży	umowa pożyczki	623 000	625 810
4.	Obligacje skarbowe WZ0118	dostępne do sprzedaży	zabezpieczenie Funduszu Ochrony Środków Gwarantowanych w ramach Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	310 000	311 398
5.	Środki pieniężne	należności	wpłata na Fundusz Gwarantowania Rozliczeń Transakcji Terminowych	100	100
6.	Środki pieniężne	należności	wpłata na Fundusz Zabezpieczający OTC - KDPW_CCP	1 000	1 000
7.	Depozyty złożone	lokaty w bankach	rozliczenie z tytułu zawartych transakcji	984 076	984 076
RAZEM				2 048 676	2 053 472

Na dzień 31.12.2015 r. następujące aktywa Banku stanowiły zabezpieczenie zobowiązań (w tys. zł):

Lp.	Rodzaj aktywa	Portfel	Zabezpieczane zobowiązanie	Wartość nominalna aktywa	Wartość bilansowa aktywa
1.	Obligacje skarbowe WZ0118	dostępne do sprzedaży	kredyt lombardowy udzielany Bankowi przez NBP	130 000	131 063
2.	Obligacje skarbowe WZ0118	dostępne do sprzedaży	wstępny depozyt zabezpieczający transakcje na kontraktach terminowych na obligacje	500	504
3.	Obligacje skarbowe WZ0117	dostępne do sprzedaży	umowa pożyczki	554 000	558 920
4.	Obligacje skarbowe WZ0118	dostępne do sprzedaży	zabezpieczenie Funduszu Ochrony Środków Gwarantowanych w ramach Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	210 000	211 718
5.	Obligacje skarbowe WZ0117	dostępne do sprzedaży	zabezpieczenie Funduszu Ochrony Środków Gwarantowanych w ramach Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	89 000	89 790
6.	Środki pieniężne	należności	wpłata na Fundusz Gwarantowania Rozliczeń Transakcji Terminowych	100	100
7.	Środki pieniężne	należności	wpłata na Fundusz Zabezpieczający OTC - KDPW_CCP	3 752	3 752
8.	Depozyty złożone	lokaty w bankach	rozliczenie z tytułu zawartych transakcji	1 981 663	1 981 663
RAZEM				2 969 015	2 977 510

10.2. Dywidenda za rok 2015

W następstwie otrzymania przez Bank stanowiska Komisji Nadzoru Finansowego w sprawie polityki dywidendowej banków w 2016 r., oraz mając na uwadze dodatkowe wymogi kapitałowe na ryzyko wynikające z udzielonych walutowych kredytów hipotecznych dla gospodarstw domowych i potrzebę utrzymania poziomu bufora zabezpieczającego, Zwyczajne Walne Zgromadzenie Banku w dniu 31 marca 2016 r., dokonało podziału zysku wypracowanego w 2015 roku w taki sposób, że zysk ten został zatrzymany w Banku poprzez przeznaczenie go w całości na kapitał rezerwowy.

10.3. Zysk na akcję

Zysk na jedną akcję za III kwartały roku 2016 (oraz rozwodniony zysk na akcję), wyliczony na bazie skonsolidowanej wynosi 0,47 zł.

10.4. Akcjonariusze posiadający co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na WZA jednostki dominującej Grupy - Banku Millennium S.A.

Informacja na temat akcjonariuszy, zawarta w poniższej tabeli, podana została na podstawie danych zebranych w związku z rejestracją akcjonariuszy uprawnionych do wzięcia udziału w Walnym Zgromadzeniu Banku zwołanym na dzień 31 marca 2016 roku.

Dane na dzień przekazania raportu Grupy za III kwartał 2016

Akcjonariusz	Ilość akcji	% udział w kapitale zakładowym	Ilość głosów	% udział w głosach na WZA
Banco Comercial Portugues S.A.	607 771 505	50,10	607 771 505	50,10
Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny	105 000 000	8,66	105 000 000	8,65
AVIVA Otwarty Fundusz Emerytalny AVIVA BZ WBK	78 680 000	6,49	78 680 000	6,49

Skład akcjonariatu Banku - zgodnie z treścią raportu Grupy za rok 2015

Akcjonariusz	Ilość akcji	% udział w kapitale zakładowym	Ilość głosów	% udział w głosach na WZA
Banco Comercial Portugues S.A.	607 771 505	50,10	607 771 505	50,10
Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny	115 615 810	9,53	115 615 810	9,53
AVIVA Otwarty Fundusz Emerytalny AVIVA BZ WBK	78 310 605	6,46	78 310 605	6,46

10.5. Informacje o udzieleniu przez Grupę poręczeń kredytu lub gwarancji

W III kwartale 2016 r. Grupa nie udzieliła żadnemu z Klientów gwarancji lub poręczeń, w wyniku czego łączna wartość zaangażowania Grupy z tego tytułu wobec Klienta na dzień 30 września 2016 r. przekraczałaby 10% wartości kapitałów własnych Grupy na dzień bilansowy.

10.6. Sezonowość i cykliczność działań

W działalności Grupy nie występują istotne zjawiska podlegające wahaniom sezonowym lub mające charakter cykliczny.

10.7. Opis czynników i zdarzeń o charakterze nietypowym

Począwszy od lutego 2016 roku wszedł w życie nowy specjalny podatek bankowy, naliczany w wysokości 0,44% rocznie od salda sumy bilansowej pomniejszonej o fundusze własne, wartość obligacji Skarbu Państwa oraz kwotę zwolnioną z opodatkowania w wysokości 4 mld zł.

10.8. Proponowane regulacje dotyczące kredytów walutowych

W dniu 2 sierpnia 2016 trafił do sejmu prezydencki projekt ustawy pomocy walutowym kredytobiorcom hipotecznym. Zgodnie z tym projektem, ustawą mają być objęte umowy kredytów walutowych (wszystkie waluty) zawarte od 1 lipca 2000 roku do 26 sierpnia 2011 roku (wejście w życie tzw. „ustawy antyspreadowej”). Niniejszy projekt ustawy dotyczy zwrotu części spreadów walutowych stosowanych przez banki. Jednocześnie ogłoszono że na banki mogą zostać nałożone dodatkowe wymogi kapitałowe w celu restrukturyzacji walutowych kredytów hipotecznych.

Łącznie z opisanym powyżej prezydenckim projektem w chwili obecnej w Sejmie złożone zostały trzy projekty ustaw i w konsekwencji nie jest możliwe oszacowanie wpływu przedmiotowej regulacji na sektor bankowy. Jednakże o ile deklarowane obecnie inicjatywy zostaną wdrożone i staną się obowiązkowe do wykonania przez banki, mogłyby znacznie obniżyć rentowność Banku oraz jego pozycję kapitałową.

10.9. Pozostałe informacje dodatkowe i wydarzenia po dacie bilansu

Na dzień 30.09.2016 r. Grupa nie posiada istotnych zobowiązań z tytułu dokonania zakupu rzeczowych aktywów trwałych, a w okresie objętym skróconym skonsolidowanym sprawozdaniem Grupa nie dokonywała:

- istotnych odpisów aktualizujących wartość zapasów,
- istotnych transakcji nabycia i sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych,
- korekty błędów poprzednich okresów,
- istotnych zmian sposobu ustalania wartości godziwej dla instrumentów finansowych wycenianych wg tej wartości,
- zmiany klasyfikacji aktywów finansowych w wyniku zmiany celu lub wykorzystania,
- zmiany sposobu ustalania wartości szacunkowych, które wywierałyby istotny wpływ na bieżący okres śródroczny.

Pomiędzy datą, na którą sporządzono niniejszy raport a datą jego publikacji, nie wystąpiły inne zdarzenia mogące wpłynąć na przyszłe wyniki finansowe Grupy.

II. SKRÓCONE ŚRÓDROCZNE JEDNOSTKOWE SPRAWOZDANIE FINANSOWE BANKU MILLENNIUM S.A. ZA OKRES 9 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY 30 WRZEŚNIA 2016 R.

SPIS TREŚCI

1. Wstęp i Zasady rachunkowości	57
2. Jednostkowe dane finansowe (Bank)	58
3. Informacje uzupełniające do jednostkowych danych finansowych	65
4. Zestawienie transakcji z podmiotami powiązаныmi	68
5. Wartość godziwa	71
5.1. Instrumenty finansowe nie ujmowane w bilansie według wartości godziwej	71
5.2. Instrumenty finansowe ujmowane w bilansie według wartości godziwej	72
6. Informacje dodatkowe	74
6.1. Emisje, wykup lub spłaty instrumentów dłużnych lub kapitałowych	74
6.2. Zobowiązania pozabilansowe	74

1. WSTĘP I ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Niniejsze skrócone śródroczne jednostkowe sprawozdanie finansowe Banku Millennium S.A. zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) MSR 34 „Śródroczna sprawozdawczość finansowa” przyjętym do stosowania w Unii Europejskiej. Skrócone śródroczne sprawozdanie finansowe nie zawiera wszystkich informacji, które są prezentowane w pełnym sprawozdaniu finansowym, w związku z powyższym niniejsze skrócone śródroczne sprawozdanie finansowe powinno być czytane łącznie z jednostkowym sprawozdaniem finansowym Banku Millennium S.A. za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2015 r.

Przyjęte w niniejszym sprawozdaniu zasady rachunkowości są zgodne z zasadami stosowanymi przy opracowaniu sprawozdania finansowego Banku Millennium S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku, z uwzględnieniem szczególnych wymogów MSR 34.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. z 2009 r., nr 33, poz. 259, z późn. zm.) Bank jest zobowiązany do opublikowania danych finansowych za okres dziewięciu miesięcy kończący się 30 września 2016 r.

Skrócone śródroczne jednostkowe sprawozdanie finansowe zostało:

- sporządzone w oparciu o założenie kontynuowania przez Bank działalności gospodarczej w nie zmniejszonym istotnie zakresie, w okresie nie krótszym niż rok od dnia bilansowego,
- przygotowane w złotych polskich, a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, zostały podane w tysiącach złotych (tys. zł).

Poza jednostkowymi danymi finansowymi w skróconym śródrocznym jednostkowym sprawozdaniu finansowym dodatkowo zaprezentowano te informacje i dane, które są istotne dla właściwej oceny sytuacji majątkowej, finansowej i wyniku finansowego Banku, a które nie zostały zamieszczone w skróconym śródrocznym skonsolidowanym sprawozdaniu Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. za okres dziewięciu miesięcy zakończony 30 września 2016 roku. Pozostałe informacje i objaśnienia przedstawione w skróconym śródrocznym skonsolidowanym sprawozdaniu Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. za okres dziewięciu miesięcy zakończony 30 września 2016 roku zawierają wszystkie istotne informacje stanowiące jednocześnie dane objaśniające do sprawozdania Banku.

Niniejsze skrócone śródroczne jednostkowe sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone przez Zarząd Banku w dniu 27 października 2016 r.

2. JEDNOSTKOWE DANE FINANSOWE (BANK)

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

w tysiącach zł	1.01.2016 - 30.09.2016	1.07.2016 - 30.09.2016	1.01.2015 - 30.09.2015	1.07.2015 - 30.09.2015
Przychody z tytułu odsetek	1 627 963	545 967	1 668 660	562 108
Koszty z tytułu odsetek	(588 624)	(187 564)	(722 634)	(238 143)
Wynik z tytułu odsetek	1 039 339	358 403	946 026	323 965
Przychody z tytułu prowizji	425 593	146 704	473 725	157 802
Koszty z tytułu opłat i prowizji	(64 639)	(22 966)	(52 874)	(18 466)
Wynik z tytułu prowizji	360 954	123 738	420 851	139 336
Przychody z tytułu dywidend	46 070	113	34 049	873
Wynik z inwestycyjnych aktywów finansowych	305 014	2 545	39 137	12 642
Wynik z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany	126 763	42 123	125 418	35 892
Pozostałe przychody operacyjne	17 734	6 396	37 455	5 353
Przychody operacyjne	1 895 874	533 318	1 602 936	518 061
Koszty działania	(746 973)	(250 600)	(734 288)	(240 290)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów finansowych	(139 475)	(45 070)	(184 991)	(67 662)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	(2 642)	(1 329)	(616)	(616)
Amortyzacja	(39 368)	(12 379)	(34 759)	(11 922)
Pozostałe koszty operacyjne	(109 455)	(17 642)	(50 808)	(11 304)
Koszty operacyjne	(1 037 913)	(327 020)	(1 005 462)	(331 794)
Wynik na działalności operacyjnej	857 961	206 298	597 474	186 267
Podatek bankowy	(127 942)	(47 406)	0	0
Wynik finansowy przed opodatkowaniem podatkiem dochodowym	730 019	158 892	597 474	186 267
Podatek dochodowy	(184 226)	(47 735)	(116 255)	(36 053)
Wynik finansowy po opodatkowaniu	545 793	111 157	481 219	150 214
Średnia ważona liczba akcji zwykłych	1 213 116 777	1 213 116 777	1 213 116 777	1 213 116 777
Zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł)	0,45	0,09	0,40	0,12

SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

w tysiącach zł	1.01.2016 - 30.09.2016	1.07.2016 - 30.09.2016	1.01.2015 - 30.09.2015	1.07.2015 - 30.09.2015
Wynik finansowy po opodatkowaniu	545 793	111 157	481 219	150 214
Inne składniki całkowitych dochodów, które zostaną przeklasyfikowane na zyski lub straty	(198 575)	(11 724)	(138 554)	(52 150)
Efekt wyceny papierów dłużnych z portfela "dostępne do sprzedaży"	(19 785)	(18 783)	(46 383)	5 699
Efekt wyceny papierów kapitałowych z portfela "dostępne do sprzedaży"	(211 726)	1 349	0	0
Rachunkowość zabezpieczeń	32 936	5 710	(92 171)	(57 849)
Inne składniki całkowitych dochodów, które nie będą przeklasyfikowane na zyski lub straty	0	0	0	0
Zyski (straty) aktuarialne	0	0	0	0
Inne składniki całkowitych dochodów przed opodatkowaniem, razem	(198 575)	(11 724)	(138 554)	(52 150)
Podatek dochodowy dotyczący składników całkowitych dochodów, które zostaną przeklasyfikowane na zyski lub straty	37 729	2 228	26 325	9 909
Podatek dochodowy dotyczący składników całkowitych dochodów, które nie będą przeklasyfikowane na zyski lub straty	0	0	0	0
Inne składniki całkowitych dochodów po opodatkowaniu	(160 846)	(9 496)	(112 229)	(42 242)
Całkowite dochody za okres sprawozdawczy	384 947	101 661	368 990	107 973

BILANS

AKTYWA

w tysiącach zł	30.09.2016	31.12.2015
Kasa, środki w banku centralnym	2 366 287	1 946 384
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	1 368 482	2 348 735
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu) oraz korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	658 286	767 062
Instrumenty pochodne zabezpieczające	69 039	70 833
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	46 010 345	46 070 719
Inwestycyjne aktywa finansowe	15 167 716	13 862 060
- dostępne do sprzedaży	15 167 716	13 862 060
- utrzymywane do terminu zapadalności	0	0
Inwestycje w jednostki podporządkowane	226 738	226 373
Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu (kredyty i pożyczki)	86 311	0
Rzeczowe aktywa trwałe	149 492	152 207
Wartości niematerialne	45 013	51 987
Aktywa trwałe do zbycia	0	0
Należność od Urzędu Skarbowego z tytułu podatku bieżącego	0	32 562
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	201 929	163 249
Pozostałe aktywa	432 017	373 079
Aktywa razem	66 781 655	66 065 250

ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁ WŁASNY

<i>w tysiącach zł</i>	30.09.2016	31.12.2015
ZOBOWIĄZANIA		
Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych	1 448 983	1 443 921
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu) oraz korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	364 527	344 792
Instrumenty pochodne zabezpieczające	1 162 165	2 132 053
Zobowiązania wobec klientów	54 421 019	52 920 583
Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	0	0
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	1 138 346	1 135 501
Rezerwy	37 541	30 267
Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy	0	0
Bieżące zobowiązania podatkowe	10 765	0
Pozostałe zobowiązania	871 002	1 126 421
Zobowiązania podporządkowane	650 279	639 631
Zobowiązania razem	60 104 627	59 773 169
KAPITAŁ WŁASNY		
Kapitał zakładowy	1 213 117	1 213 117
Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wart. nominalnej	1 147 241	1 147 241
Kapitał z aktualizacji wyceny	(142 794)	18 052
Zyski zatrzymane	4 459 464	3 913 671
Kapitał własny razem	6 677 028	6 292 081
Zobowiązania i kapitał własny razem	66 781 655	66 065 250
Wartość księgową	6 677 028	6 292 081
Liczba akcji	1 213 116 777	1 213 116 777
Wartość księgową na jedną akcję (w zł)	5,50	5,19

ZESTAWIENIE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM

01.01.2016 - 30.09.2016, w tysiącach zł	Razem kapitał własny	Kapitał zakładowy	Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wart. nominalnej	Kapitał z aktualizacji wyceny	Zyski zatrzymane	
					wynik niepodzielony	pozostałe kapitały
Kapitał własny na początek okresu	6 292 081	1 213 117	1 147 241	18 052	814 157	3 099 514
Całkowite dochody za III kwartały 2016 (netto)	384 947	0	0	(160 846)	545 793	0
wynik finansowy	545 793	0	0	0	545 793	0
wycena papierów dłużnych z portfela "dostępne do sprzedaży"	(16 026)	0	0	(16 026)	0	0
wycena papierów kapitałowych z portfela "dostępne do sprzedaży"	(171 498)	0	0	(171 498)	0	0
rachunkowość zabezpieczeń	26 678	0	0	26 678	0	0
Transfer między pozycjami kapitału	0	0	0	0	(814 157)	814 157
Kapitał własny na koniec okresu	6 677 028	1 213 117	1 147 241	(142 794)	545 793	3 913 671

01.01.2015 - 31.12.2015, w tysiącach zł	Razem kapitał własny	Kapitał zakładowy	Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wart. nominalnej	Kapitał z aktualizacji wyceny	Zyski zatrzymane	
					wynik niepodzielony	pozostałe kapitały
Kapitał własny na początek okresu	5 346 709	1 213 117	1 147 241	(113 163)	619 511	2 480 003
Całkowite dochody za rok 2015 (netto)	945 372	0	0	131 215	814 157	0
wynik finansowy	814 157	0	0	0	814 157	0
wycena papierów dłużnych z portfela "dostępne do sprzedaży"	(25 625)	0	0	(25 625)	0	0
wycena papierów kapitałowych z portfela "dostępne do sprzedaży"	172 590	0	0	172 590	0	0
rachunkowość zabezpieczeń	(16 373)	0	0	(16 373)	0	0
zyski straty aktuarialne	623	0	0	623	0	0
Transfer między pozycjami kapitału	0	0	0	0	(619 511)	619 511
Kapitał własny na koniec okresu	6 292 081	1 213 117	1 147 241	18 052	814 157	3 099 514

01.01.2015 - 30.09.2015, w tysiącach zł	Razem kapitał własny	Kapitał zakładowy	Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wart. nominalnej	Kapitał z aktualizacji wyceny	Zyski zatrzymane	
					wynik niepodzielony	pozostałe kapitały
Kapitał własny na początek okresu	5 346 709	1 213 117	1 147 241	(113 163)	619 511	2 480 003
Całkowite dochody za III kwartały 2015 (netto)	368 991	0	0	(112 228)	481 219	0
wynik finansowy	481 219	0	0	0	481 219	0
wycena papierów dłużnych z portfela "dostępne do sprzedaży"	(37 570)	0	0	(37 570)	0	0
rachunkowość zabezpieczeń	(74 658)	0	0	(74 658)	0	0
Transfer między pozycjami kapitału	0	0	0	0	(619 511)	619 511
Kapitał własny na koniec okresu	5 715 700	1 213 117	1 147 241	(225 391)	481 219	3 099 514

A. PRZEPLÝWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ

w tysiącach zł	1.01.2016 - 30.09.2016	1.01.2015 - 30.09.2015
Zysk (strata) po opodatkowaniu	545 793	481 219
Korekty razem:	1 021 050	1 424 356
Zysk/ strata z akcji (udziałów) w podmiotach podporządkowanych	0	0
Amortyzacja	39 368	34 759
Zyski/straty z tytułu różnic kursowych	13 188	2 535
Przychody z tytułu dywidend	(46 070)	(34 049)
Rezerwy	7 274	(25 840)
Wynik na sprzedaży i likwidacji składników działalności inwestycyjnej	(306 862)	(37 848)
Zmiana stanu aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	143 537	187 006
Zmiana stanu lokat w innych bankach oraz kredytów i pożyczek udzielonych innym bankom	1 007 800	(611 729)
Zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych klientom	60 281	(2 127 168)
Zmiana stanu należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu (kredyty i pożyczki)	(86 311)	110 880
Zmiana stanu zobowiązań wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	(950 153)	539 662
Zmiana stanu zobowiązań wobec banków	(93 755)	(105 239)
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów	1 500 436	3 537 165
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	0	(54 738)
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	2 729	(16 887)
Zmiana stanu rozrachunków z tytułu podatku dochodowego	222 666	119 607
Podatek dochodowy zapłacony	(174 456)	(104 898)
Zmiana stanu pozostałych aktywów i pasywów	(319 593)	472
Pozostałe pozycje	971	10 666
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	1 566 843	1 905 575

B. PRZEPLÝWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI INWESTYCYJNEJ

w tysiącach zł	1.01.2016 - 30.09.2016	1.01.2015 - 30.09.2015
Wpływy z działalności inwestycyjnej	50 016	263 314
Zbycie wartości niematerialnych i prawnych oraz składników rzeczowego majątku trwałego	3 946	1 477
Zbycie akcji i udziałów w podmiotach podporządkowanych	0	0
Zmiana stanu inwestycyjnych aktywów finansowych	0	227 788
Pozostałe wpływy inwestycyjne	46 070	34 049
Wydatki z tytułu działalności inwestycyjnej	(5 037 281)	(26 334)
Nabycie wartości niematerialnych i prawnych oraz składników rzeczowego majątku trwałego	(23 643)	(26 334)
Nabycie akcji i udziałów w podmiotach podporządkowanych	(372)	0
Zmiana stanu inwestycyjnych aktywów finansowych	(5 013 266)	0
Pozostałe wydatki inwestycyjne	0	0
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(4 987 265)	236 980

C. PRZEPLÝWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI FINANSOWEJ

w tysiącach zł	1.01.2016 - 30.09.2016	1.01.2015 - 30.09.2015
Wpływy z działalności finansowej	220 636	1 040 912
Zaciągnięcie kredytów długoterminowych	220 520	108 488
Emisja dłużnych papierów wartościowych	116	932 424
Zwiększenie stanu zobowiązań podporządkowanych	0	0
Wpływy z emisji akcji własnych oraz dopłat do kapitału	0	0
Pozostałe wpływy finansowe	0	0
Wydatki z tytułu działalności finansowej	(133 939)	(1 082 864)
Spłata kredytów długoterminowych	(121 531)	(36 096)
Wykup dłużnych papierów wartościowych	0	(1 033 215)
Zmniejszenie stanu zobowiązań podporządkowanych	0	0
Wydatki z tytułu kosztów emisji	0	0
Umorzenie akcji	0	0
Płatności dywidend i innych wypłat na rzecz właścicieli	0	0
Pozostałe wydatki finansowe	(12 408)	(13 553)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	86 697	(41 952)

D. ZMIANA STANU ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH NETTO (A + B + C)	(3 333 725)	2 100 603
E. ŚRODKI PIENIĘŻNE NA POCZĄTEK OKRESU SPRAWOZDAWCZEGO	6 851 154	5 398 236
F. ŚRODKI PIENIĘŻNE NA KONIEC OKRESU SPRAWOZDAWCZEGO (D+E)	3 517 429	7 498 839

3. INFORMACJE UZUPEŁNIAJĄCE DO JEDNOSTKOWYCH DANYCH FINANSOWYCH

Na dzień 30.09.2016 r. Bank nie posiada istotnych zobowiązań z tytułu dokonania zakupu rzeczowych aktywów trwałych, a w okresie objętym skróconym sprawozdaniem Bank nie dokonywał:

- istotnych odpisów aktualizujących wartość zapasów,
- istotnych transakcji nabycia i sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych,
- korekty błędów poprzednich okresów,
- istotnych zmian sposobu ustalania wartości godziwej dla instrumentów finansowych wycenianych wg tej wartości,
- zmiany klasyfikacji aktywów finansowych w wyniku zmiany celu lub wykorzystania,
- zmiany sposobu ustalania wartości szacunkowych, które wywierałyby istotny wpływ na bieżący okres śródroczny.

Proponowane regulacje dotyczące kredytów walutowych

W dniu 2 sierpnia 2016 trafił do sejmu prezydencki projekt ustawy pomocy walutowym kredytobiorcom hipotecznym. Zgodnie z tym projektem, ustawą mają być objęte umowy kredytów walutowych (wszystkie waluty) zawarte od 1 lipca 2000 roku do 26 sierpnia 2011 roku (wejście w życie tzw. „ustawy antyspreadowej”). Niniejszy projekt ustawy dotyczy zwrotu części spreadów walutowych stosowanych przez banki. Jednocześnie ogłoszono że na banki mogą zostać nałożone dodatkowe wymogi kapitałowe w celu restrukturyzacji walutowych kredytów hipotecznych.

Łącznie z opisanym powyżej prezydenckim projektem w chwili obecnej w Sejmie złożone zostały trzy projekty ustaw i w konsekwencji nie jest możliwe oszacowanie wpływu przedmiotowej regulacji na sektor bankowy. Jednakże o ile deklarowane obecnie inicjatywy zostaną wdrożone i staną się obowiązkowe do wykonania przez banki, mogłyby znacznie obniżyć rentowność Banku oraz jego pozycję kapitałową.

Począwszy od lutego 2016 roku wszedł w życie nowy specjalny podatek bankowy, naliczany w wysokości 0,44% rocznie od salda sumy bilansowej pomniejszonej o fundusze własne, wartość obligacji Skarbu Państwa oraz kwotę zwolnioną z opodatkowania w wysokości 4 mld zł.

Jak wcześniej informowano, jako członek Visa Europe Ltd., Bank jest jednym z beneficjentów transakcji zawartej w dniu 2 listopada 2015 pomiędzy Visa Inc. oraz Visa Europe Ltd. Bank w wyniku konwersji otrzymał 59,2 miliona Euro w gotówce, 21 493 akcji uprzywilejowanych i jest uprawniony do otrzymania płatności odroczonej w kwocie około 5 milionów Euro pomniejszonej o ewentualne korekty.

Rozliczenie transakcji VISA odbyło się w dniu 21 czerwca 2016 roku i miało znaczący, pozytywny wpływ na wyniki Banku w I połowie 2016: przychody brutto z tego tytułu wyniosły 283 mln złotych. W celu oszacowania wartości godziwej odroczonej płatności i akcji uprzywilejowanych, uwzględniono wartość pieniądza w czasie, okres konwersji akcji uprzywilejowanych na akcje zwykłe VISA oraz korekty wynikające ze sporów (bieżących lub potencjalnych) których stroną byłaby VISA lub Bank.

W działalności Banku nie występują istotne zjawiska podlegające wahaniom sezonowym lub mające charakter cykliczny.

Pomiędzy datą, na którą sporządzono niniejszy raport a datą jego publikacji, nie wystąpiły inne zdarzenia mogące istotnie wpłynąć na przyszłe wyniki finansowe Banku.

Zmiana stanu odpisów z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek

	01.01.2016 - 30.09.2016	01.01.2015 - 31.12.2015
Stan na początek okresu	1 325 089	1 225 637
Zmiana w wartości rezerw:	(55 923)	99 452
Odpisy dokonane w okresie	388 402	592 269
Wartości spisane w ciężar odpisów	(18 298)	(63 899)
Odwrócenie odpisów w okresie	(216 495)	(320 816)
Zmniejszenie odpisów w związku ze sprzedażą wierzytelności	(210 482)	(118 773)
Zmiana z tytułu różnic kursowych	950	10 394
Inne	0	277
Stan na koniec okresu	1 269 166	1 325 089

Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości wybranych składników aktywów

Odpisy aktualizujące:	inwestycyjne papiery wartościowe	inwestycje w jednostki podporządkowane	rzeczowe aktywa trwałe	wartości niematerialne	inne aktywa
Stan na 01.01.2016	44	6 224	17 698	0	4 788
- Utworzenie odpisów	0	0	1 387	0	3 544
- Odwrócenie odpisów	(27)	0	(8 300)	0	(902)
- Wykorzystanie	0	0	(691)	0	(981)
- Sprzedaż aktywów	0	0	(665)	0	0
- Inne zmiany	(2)	0	0	0	0
Stan na 30.09.2016	15	6 224	9 429	0	6 449

Odpisy aktualizujące:	inwestycyjne papiery wartościowe	inwestycje w jednostki podporządkowane	rzeczowe aktywa trwałe	wartości niematerialne	inne aktywa
Stan na 01.01.2015	29	4 839	19 498	0	4 551
- Utworzenie odpisów	33	1 385	0	0	2 424
- Odwrócenie odpisów	(18)	0	0	0	(1 018)
- Wykorzystanie	0	0	0	0	(1 169)
- Sprzedaż aktywów	0	0	0	0	0
- Inne zmiany	0	0	(1 800)	0	0
Stan na 31.12.2015	44	6 224	17 698	0	4 788

Koszty z tytułu utraty wartości aktywów finansowych

	01.01.2016 - 30.09.2016	01.01.2015 - 30.09.2015
Z tytułu odpisów dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(135 952)	(190 088)
- Utworzenie odpisów dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(388 402)	(460 278)
- Odwrócenie odpisów dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom	216 504	239 507
- Kwoty odzyskane z tytułu kredytów uprzednio spisanych w ciężar rezerw	11 795	1 339
- Wynik ze sprzedaży wierzytelności	24 151	29 344
Z tytułu odpisów dla inwestycyjnych papierów wartościowych	27	(27)
- Utworzenie odpisów dla inwestycyjnych papierów wartościowych	0	(27)
- Odwrócenie odpisów dla inwestycyjnych papierów wartościowych	27	0
Z tytułu odpisów dla inwestycji w jednostki podporządkowane	0	(1 385)
- Utworzenie odpisów dla inwestycji w jednostki podporządkowane	0	(1 385)
- Odwrócenie odpisów dla inwestycji w jednostki podporządkowane	0	0
Z tytułu odpisów dla zobowiązań pozabilansowych	(3 550)	6 509
- Utworzenie odpisów dla zobowiązań pozabilansowych	(7 910)	(4 994)
- Odwrócenie odpisów dla zobowiązań pozabilansowych	4 360	11 503
Razem:	(139 475)	(184 991)

Utworzenie, zwiększenie, wykorzystanie i rozwiązanie rezerw

	01.01.2016 - 30.09.2016	01.01.2015 - 31.12.2015
Rezerwa na zobowiązania pozabilansowe		
Stan na początek okresu	14 239	27 692
Utworzenie rezerw	7 910	5 052
Rozwiązanie rezerw	(4 360)	(18 506)
Różnice kursowe	(108)	1
Stan na koniec okresu	17 681	14 239
Rezerwy na roszczenia sporne		
Stan na początek okresu	16 028	67 331
Utworzenie rezerw	34 987	28 748
Rozwiązanie rezerw	(3 075)	(2 516)
Wykorzystanie rezerw w ciągu okresu	(30 518)	(77 535)
Inne / reklasyfikacja	2 438	0
Stan na koniec okresu	19 860	16 028
Razem:	37 541	30 267

Aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego

	30.09.2016		31.12.2015			
	Aktywo z tytułu odroczonego podatku	Rezerwa na odroczone podatki dochodowy	Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto	Aktywo z tytułu odroczonego podatku		Rezerwa na odroczone podatki dochodowy
Różnica pomiędzy amortyzacją podatkową a bilansową	3 272	0	3 272	4 802	0	4 802
Wycena bilansowa instrumentów finansowych	286 483	(313 428)	(26 945)	461 964	(487 718)	(25 754)
Niezrealizowane należności/ zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych	17 705	(27 555)	(9 850)	27 570	(41 924)	(14 354)
Odsetki do zapłacenia/otrzymania od lokat i papierów wartościowych	30 516	(33 022)	(2 506)	38 468	(33 022)	5 446
Odsetki i dyskonto od kredytów i wierzytelności	0	(23 181)	(23 181)	0	(7 874)	(7 874)
Przychody i koszty rozliczane wg efektywnej stopy procentowej	84 252	(4)	84 248	73 009	(34)	72 975
Rezerwy na kredyty stanowiące różnice przejściowe	111 953	0	111 953	105 466	0	105 466
Świadczenia pracownicze	12 195	0	12 195	13 723	0	13 723
Rezerwy na koszty	17 575	0	17 575	11 653	0	11 653
Wycena aktywów inwestycyjnych oraz wyceny z rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych oraz zyski/straty aktuarialne odniesione na kapitał z aktualizacji wyceny	36 830	(3 335)	33 495	43 087	(47 322)	(4 235)
Pozostałe	3 017	(1 344)	1 673	2 968	(1 567)	1 401
Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto	603 798	(401 869)	201 929	782 710	(619 461)	163 249

4. ZESTAWIENIE TRANSAKЦИИ Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI

Wszelkie transakcje dokonane z podmiotami Grupy w okresie 1.01-30.09.2016 wynikały z bieżącej działalności. Poniżej przedstawione zostały najistotniejsze kwoty transakcji wewnątrzgrupowych zawartych z następującymi podmiotami:

- MILLENNIUM LEASING Sp. z o.o.,
- MILLENNIUM DOM MAKLERSKI S.A.,
- MILLENNIUM TFI S.A.,
- MB FINANCE AB,
- MILLENNIUM SERVICE Sp. z o.o.,
- MILLENNIUM TELECOMMUNICATION SERVICES,
- TBM Sp. z o.o.

oraz kwoty transakcji z grupą podmiotu dominującego w stosunku do Banku - Banco Comercial Portugues (transakcje te wynikają w głównej mierze z działalności o charakterze bankowym).

Poza transakcjami opisanymi w niniejszym rozdziale, we wskazanym okresie ani Bank Millennium S.A., ani jednostki zależne Banku Millennium S.A. nie dokonały innych transakcji z podmiotami powiązаныmi, które pojedynczo lub łącznie były istotne i zostały zawarte na warunkach istotnie odbiegających od warunków rynkowych.

Aktywa i pasywa z tytułu transakcji z podmiotami powiązаныmi (tys. zł) wg stanu na 30.09.2016

	Z jednostkami zależnymi	Z podmiotem dominującym	Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego
AKTYWA			
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom - rachunki i depozyty	0	1 470	0
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	4 595 690	0	0
Inwestycje w jednostki podporządkowane	225 361	0	0
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	68	0	0
Instrumenty pochodne zabezpieczające	0	0	0
Pozostałe aktywa	157 199	0	0
ZOBOWIĄZANIA			
Zobowiązania wobec banków	0	122	119 353
Zobowiązania wobec klientów	234 664	0	0
Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	0	0	0
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	1 140	0	0
Instrumenty pochodne zabezpieczające	0	0	0
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	12	0	0
Zobowiązania podporządkowane	650 279	0	0
Pozostałe zobowiązania	87 823	0	84
- w tym zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	75 637	0	0

Aktywa i pasywa z tytułu transakcji z podmiotami powiązаныmi (tys. zł) wg stanu na 31.12.2015

	Z jednostkami zależnymi	Z podmiotem dominującym	Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego
AKTYWA			
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom - rachunki i depozyty	0	2 615	0
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	4 341 250	0	0
Inwestycje w jednostki podporządkowane	224 997	0	0
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	107	0	0
Instrumenty pochodne zabezpieczające	0	0	0
Pozostałe aktywa	226 949	0	0
ZOBOWIĄZANIA			
Zobowiązania wobec banków	0	73 227	118 130
Zobowiązania wobec klientów	208 116	0	0
Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	0	0	0
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	1 251	0	0
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	103	0	0
Zobowiązania podporządkowane	639 631	0	0
Pozostałe zobowiązania	86 632	0	0
- w tym zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	75 502	0	0

Przychody i koszty z tytułu transakcji z podmiotami powiązanymi (tys. zł) za okres 1.01-30.09.2016

	Z jednostkami zależnymi	Z podmiotem dominującym	Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego
PRZYCHODY Z TYTUŁU:			
Odsetek	63 142	(10)	0
Prowizji	36 676	98	0
Instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej	54	0	0
Dywidend	44 182	0	0
Pozostałe operacyjne netto	2 203	0	0
KOSZTY Z TYTUŁU:			
Odsetek	11 944	612	(227)
Prowizji	58	0	0
Instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej	0	2	0
Pozostałe operacyjne netto	0	39	0
Działania	70 188	0	1 172

Przychody i koszty z tytułu transakcji z podmiotami powiązаныmi (tys. zł) za okres 1.01-30.09.2015

	Z jednostkami zależnymi	Z podmiotem dominującym	Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego
PRZYCHODY Z TYTUŁU:			
Odsetek	56 954	18	0
Prowizji	41 661	165	0
Instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej	605	0	0
Dywidend	31 799	0	0
Pozostałe operacyjne netto	2 163	0	72
KOSZTY Z TYTUŁU:			
Odsetek	12 835	622	(123)
Prowizji	37	0	0
Instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej	0	8	0
Pozostałe operacyjne netto	0	94	0
Działania	70 196	0	996

Transakcje pozabilansowe z podmiotami powiązаныmi (tys. zł) wg stanu na 30.09.2016

	Z jednostkami zależnymi	Z podmiotem dominującym	Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego
Zobowiązania warunkowe	38 878	102 178	0
- udzielone	36 497	100 345	0
- otrzymane	2 381	1 833	0
Instrumenty pochodne (wartość nominalna)	37 821	0	0

Transakcje pozabilansowe z podmiotami powiązаныmi (tys. zł) wg stanu na 31.12.2015

	Z jednostkami zależnymi	Z podmiotem dominującym	Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego
Zobowiązania warunkowe	39 863	102 175	0
- udzielone	37 609	100 345	0
- otrzymane	2 254	1 830	0
Instrumenty pochodne (wartość nominalna)	112 944	0	0

5. WARTOŚĆ GODZIWA

Metodologia stosowana w Banku do wyceny aktywów i zobowiązań według wartości godziwej została szczegółowo opisana w Rozdziale 8. Skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. za okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2016 r.

Poniższe tabele przedstawiają dane liczbowe dla Banku Millennium S.A.

5.1. Instrumenty finansowe nie ujmowane w bilansie według wartości godziwej

AKTYWA

30.09.2016	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	1 368 482	1 368 261
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (*)	46 010 345	44 203 631

ZOBOWIĄZANIA

30.09.2016	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
Zobowiązania wobec banków	1 448 983	1 449 577
Zobowiązania wobec klientów	54 421 019	54 422 511
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	1 138 346	1 143 769
Zobowiązania podporządkowane	650 279	644 007

* Negatywny efekt wyceny portfela kredytowego do wartości godziwej jest w głównej mierze spowodowany wzrostem marż kredytowych. Stosowana przez Bank metodologia wyceny portfela kredytowego zakłada, że bieżące marże w najlepszy sposób odzwierciedlają istniejące warunki rynkowe i sytuację ekonomiczną. Analogiczna zasada jest szeroko stosowana do wyceny nie notowanych na aktywnych rynkach papierów dłużnych. W efekcie, paradoksalnie zawsze, kiedy Bank podnosi marże, spada wartość godziwa „starego” portfela kredytowego.

AKTYWA

31.12.2015	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	2 348 735	2 348 985
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	46 070 719	44 120 233

ZOBOWIĄZANIA

31.12.2015	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
Zobowiązania wobec banków	1 443 921	1 445 700
Zobowiązania wobec klientów	52 920 583	52 921 584
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	1 135 501	1 143 969
Zobowiązania podporządkowane	639 631	633 781

5.2. Instrumenty finansowe ujmowane w bilansie według wartości godziwej

Poniższa tabela przedstawia wartości bilansowe instrumentów wycenianych do wartości godziwej usystematyzowane według zastosowanej techniki określania wartości godziwej:

Dane w tys. zł, stan na 30.09.2016

	Kwotowania aktywnego rynku	Techniki wyceny w oparciu o parametry pochodzące z rynku	Techniki wyceny z wykorzystaniem istotnych parametrów nie pochodzących z rynku
AKTYWA			
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)			
- instrumenty pochodne		201 043	29 050
- papiery dłużne	414 998		
Instrumenty pochodne zabezpieczające		69 039	
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży			
- papiery dłużne	14 301 576	763 737	60 051
- akcje, udziały i inne instrumenty finansowe			24 192
PASYWA			
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)			
- instrumenty pochodne oraz zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych	127 805	195 780	29 196
Instrumenty pochodne zabezpieczające		1 162 165	

Dane w tys. zł, stan na 31.12.2015

	Kwotowania aktywnego rynku	Techniki wyceny w oparciu o parametry pochodzące z rynku	Techniki wyceny z wykorzystaniem istotnych parametrów nie pochodzących z rynku
AKTYWA			
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)			
- instrumenty pochodne		294 048	42 289
- papiery dłużne	408 572		
Instrumenty pochodne zabezpieczające		70 833	
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży			
- papiery dłużne	9 363 699	4 198 776	73 251
- akcje i udziały			213 075
PASYWA			
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)			
- instrumenty pochodne oraz zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych	0	283 721	42 658
Instrumenty pochodne zabezpieczające		2 132 053	

Zmiany stanu wartości godziwych instrumentów wycenianych w oparciu o techniki wyceny z wykorzystaniem istotnych parametrów nie pochodzących z rynku w III kwartałach 2016 przedstawia poniższa tabela (w tys. zł):

	Opcje na indeksy	Opcje wbudowane w emitowane papiery dłużne i depozyty	Obligacje komunalne	Akcje i udziały
Stan na 1 stycznia 2016	38 273	(38 642)	73 251	213 075
Rozliczenie/sprzedaż/zakup	(5 035)	5 144	(13 600)	(190 233)
Zmiana wyceny ujęta w kapitale własnym	0	0	0	1 350
Zmiana wyceny ujęta w Rachunku zysków i strat (w tym: naliczenie odsetek)	(6 594)	6 708	400	0
Stan na 30 września 2016	26 644	(26 790)	60 051	24 192

6. INFORMACJE DODATKOWE

6.1. Emisje, wykup lub spłaty instrumentów dłużnych lub kapitałowych

W trakcie 9 miesięcy zakończonych 30 września 2016 roku zobowiązania Banku z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych uległy zwiększeniu o ok. 3 miliony zł, co było spowodowane głównie tym, iż Bank w analizowanym okresie dokonał nieznacznie większej emisji niż wykupu bankowych papierów wartościowych. Ponadto Bank utrzymywał w ciągu tego okresu praktycznie stały poziom obligacji zmiennoprocentowych, (niezabezpieczonych) w ramach realizowanego Drugiego Programu Emisji Obligacji, zainicjowanego w roku 2012, o łącznej wartości nominalnej Programu nie przekraczającej 2 000 mln zł (lub równowartości tej kwoty w EUR, USD, CHF).

6.2. Zobowiązania pozabilansowe

Na dzień 30 września 2016 i 31 grudnia 2015 struktura zobowiązań pozabilansowych przedstawiała się następująco:

w tysiącach zł	30.09.2016	31.12.2015
Pozabilansowe zobowiązania warunkowe udzielone i otrzymane	8 101 379	7 923 821
Zobowiązania udzielone:	8 022 847	7 860 979
- finansowe	6 926 020	6 712 976
- gwarancyjne	1 096 827	1 148 003
Zobowiązania otrzymane:	78 532	62 842
- finansowe	0	3 963
- gwarancyjne	78 532	58 879